

„Gazeta Tineretului”

Organ al Ministerului Învățământului și Culturii și al Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățământ și Cultură

Anul XII nr. 583

vineri 21 octombrie 1950

8 pagini 25 bani

INDRUMARE tinerelor cadre

Cei mai mulți au trecut cu succes examenul începutului de început. Noii învățători și profesori s-au prezentat la posturi, au făcut cunoștință cu viitorii tovarăși de muncă școlară și, învingând inerentele emoții ale unui asemenea examen, au ținut lecții, au stat de vorbă cu elevii în orele de diriginție, au pus cele dintii note în catalog.

În răstimpul celor câteva săptămâni care au trecut de la deschiderea cursurilor s-au familiarizat cu atmosfera școlii, cu elevii, cu problemele concrete ale muncii, ale propriei activități, confruntându-se zi de zi cu cunoștințele căpătate din cărți cu experiența proprie, visul fărâșit în anii studenției cu realitatea. De fapt, de-abia aceasta înseamnă adevăratul început al muncii care va trebui să dea contur caracterelor, să ascute mințile, să formeze pe cei ce vor prelua mâine tablourile de comandă ale uzinelor automatizate, activitatea pe magnificele șantiere ale construcțiilor, pe întinderile nesfârșite ale egoarelor înfrățite.

...Începutul unei munci care, o știm cu toții, implică o mare răspundere.

Fără îndoială, tinerii învățători și profesori vin bine pregătiți în școală. Dar viața scoate mereu la lumină fapte și situații noi, iscă și de si noi probleme. Și tot ca este aceea care nu souză greșelile — fie ele datorate stângăciilor caracteristice începutului — fiindcă nu admite, nu poate admite, rebuturile în munca instructiv-educativă. Cine alții, dacă nu învățătorii și profesorii cu experiența muncii pedagogice, cu experiență de viață îi vor putea ajuta mai bine pe tinerii ce și-au luat de curând posturile în primire, să găsească cele mai juste căi, cele mai bune soluții în activitatea instructiv-educativă?

În școala tinerului absolvent al facultății, al școlii sau institutului pedagogic, din teama de a nu fi socotit slab pregătit, dintr-un oarecare sentiment de jenă, se așteaptă să solicite ajutorul celor mai virstnicii. În fața planului de lecție stă poate singur și chibzuiște: E bine să folosesc în cazul curent metoda curentă? Cu ce material didactic pot să îltrestez cel mai bine această lecție? Dar alături de noii învățători și profesori sint cadrele cu experiență, comuniștii, întregul colectiv al școlii, care stie ce probleme se pun de fapt în fața unui tânăr învățător sau profesor și are datoria să se apropie de ei cu înțelegere și bunăvoință, oferindu-le sprijinul și ajutorul ca să-și poată duce la bun sfârșit sarcinile.

Bună este orientarea colectivelor de conducere din școli care trasează cadrelor didactice cu experiență sarcina de a se ocupa de învățătorii și profesorii tineri.

Un tânăr învățător din regiunea Iași ne scrie cit de mult a fost ajutat în muncă de directorul școlii la care a fost repartizat. Exigent față de profesori, avind o înaltă conștiință a datoriei, directorul este cunoscut pentru rezultatele bune ale școlii pe care o conduce. El manifestă o grijă deosebită pentru cadre, căutind să cunoască munca învățătorilor și profesorilor nou veniți în școală, particularitățile specifice ale fiecăruia dintre ei. „Din ziua în care m-am prezentat la post, și aceasta a fost mult înainte de deschiderea cursurilor — ne scrie noul învățător — tovarășul director s-a interesat de condițiile mele de trai și de muncă, m-a ajutat să rezolv unele din problemele mai grele legate de acestea, astfel încit să-mi pot desfășura nestingherit activitatea. N-am să uit cu cită atenție m-a ascultat atunci cind mi-a cerut părerea în unele probleme ale școlii noastre, ale învățământului, cind m-a rugat să-i arăt ce-mi propun să realizez cu elevii mei, ce preocupări am pentru ridicarea nivelului profesional, cultural, ideologic. Recomandările pe care mi le-a făcut la încheierea discuției — și această discuție nu a fost unica — m-au ajutat să văd căile cele mai bune pentru înlăptuirea planurilor mele, a sarcinilor trasate de școală.

— Asistențele la lecții — spunea cu prilejul unei constături un director de școală — îl ajută pe conducătorul școlii să cunoască mai bine tineretele cadre sub aspectul pregătirii lor profesionale și politice, să-și întregască părerile cu privire la acestea. De asemenea, îl ajută să afe greutățile pe care le întâmpină noii învățători și profesori în activitatea la catedră, să-i poată ajuta la vreme și acolo unde trebuie. Caut să dau convorbirilor ce au loc de obicei după aceste asistențe un caracter cit mai constructiv, mai mobilizator. De aceea, în timpul lor îl las pe noii învățătorii sau profesori să simtă dorința mea sinceră de a-i ajuta. Observațiile prea aspre — spunea pe bună dreptate directorul — pot distruge încrederea tinerilor în forțele proprii.

Pentru a contribui la educarea comunistă a tinerilor învățători și profesori, la încadrarea lor în colectiv, mulți directori de școli au grijă ca fiecare din aceștia să primească o sarcină — bineînțeles o sarcină stabilă în raport cu priceperea, pregătirea, înclinațiile și dorințele celor în cauză.

Rezultate bune în îndrumarea cadrelor tinere obțin sub îndrumarea organizațiilor de partid, și multe organizații sindicale din școli. Ele îi ajută pe noii învățători și profesori să-și rezolve la vreme problemele legate de încadrare, de găsirea locuinței etc., îi atrag în constăturile de producție, în activitatea sindicală din școală, dindu-le sarcini și ajutindu-i să crească.

Deosebit de folositoare pentru munca învățătorilor și profesorilor tineri — ca de altfel pentru munca tuturor cadrelor didactice — este studiarea sistematică a învățaturii marxist-leniniste. Nesecat izvor de învățăminte, aceasta este o permanentă călăuză în acțiune. Tineretele cadre didactice s-au încadrat încă de la începutul anului școlar în cererile de învățăminte ideologic organizate pentru învățători, profesori, educatoare, avind astfel posibilitatea să studieze temeinic și sistematic știința marxist-leninistă. Și dacă munca lor va fi sprijinită de propagandiști, directori, de responsabili grupelor sindicale, de secretarii organizațiilor U.T.M. din care fac parte — eforturile depuse în însușirea cunoștințelor politico-ideologice nu vor fi zadarnice.

Anul acesta, peste 2.000 de proaspăt absolvenți ai institutelor de învățători, ai facultăților au fost încadrați la catedră. Dacă în toate școlile ei sint primiți cu căldură, sint tratați cu grijă tovarășească, fiecare din ei va avea posibilitatea să progreseze într-un timp scurt. Din aceasta, școala nu va avea decit de câștigat.

Alături, deci, pas cu pas, de tinerii învățători și profesori. Înțelegere și bunăvoință față de ei și în același timp, multă exigență. În atitudinea oamenilor școlii față de noii învățători și profesori să se vadă grija celor care doresc ca tineretul patriei noastre să fie bine pregătit, ca procesul instructiv-educativ să fie în fiecare clasă, în fiecare lecție la nivelul cerințelor mari ce stau acum în fața învățământului.

Au mai rămas doar câteva zile pînă la cel de al IV-lea Congres al Sindicatelor, eveniment deosebit de important în viața mișcării noastre sindicale. El va dezbate raportul Consiliului Central cu privire la activitatea sindicatelor de la ultimul Congres al Sindica-

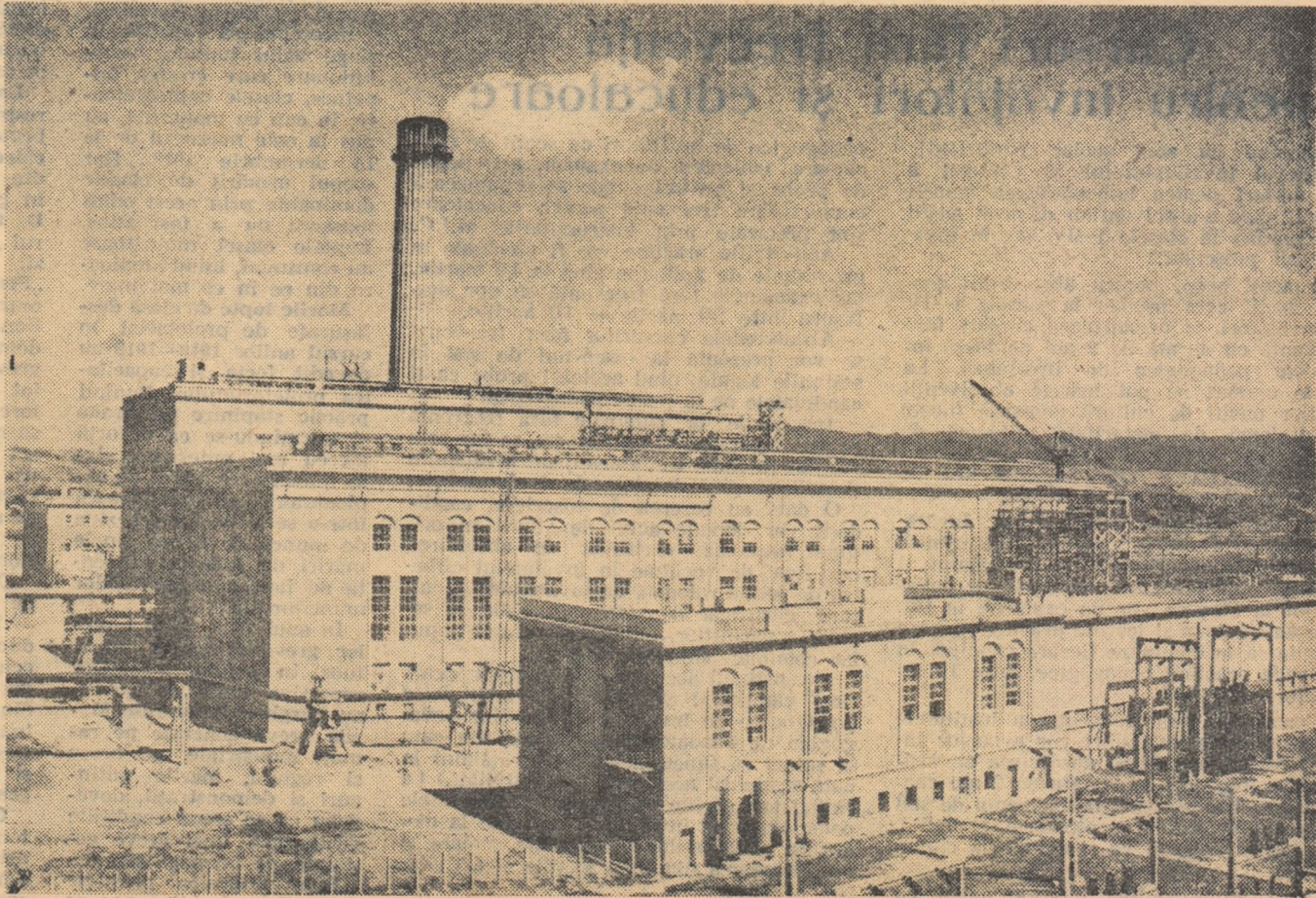
telor și pînă în prezent, va analiza și aprecia contribuția pe care au adus-o sindicatele, ca ajutoare de nădejde și credincioase ale partidului, la opera de construire a socialismului în scumpa noastră patrie. În același timp, Congresul va concretiza sarcinile ce revin sindicatelor în lumina hotărîrilor celui de al III-lea Congres al P.M.R.

O dată cu înaintarea noastră pe drumul socialismului cresc continuu rolul și sarcinile sindicatelor în viața țării, se ridică neîncetat nivelul activității lor în producție, al muncii lor organizatorice și cultural-educative. Vorbind despre rolul sindicatelor, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej arăta în Raportul la cel de al III-lea Congres al P.M.R. că, „în condițiile cind clasa muncitoare este clasă conducătoare în stat, un rol din cele mai mari în viața societății noastre îl au sindicatele... Ele desăsoară o rodnică activitate de mobilizare a celor ce muncesc la lupta pentru îndeplinirea planurilor de dezvoltare a economiei naționale, organizează participarea nemijlocită și tot mai activă a clasei muncitoare la conducerea economiei, la elaborarea și înlăptuirea măsurilor privind îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai ale oamenilor muncii”.

În preajma Congresului Sindicatelor

Congresul al IV-lea al Sindicatelor va avea loc în condițiile luptei întregului nostru popor pentru înlăptuirea mărețelor obiective ale planului de 6 ani. Alături de ceilalți oameni al muncii din țara noastră, membrii sindicatelor din învățăminte își exprimă devotamentul lor pentru partid, dragostea pentru patria socialistă, luptind cu abnegație pentru înlăptuirea în viața a sarcinilor ce le revin din documentele Congresului al III-lea al partidului. Însuflețiți de cuvîntul partidului și sprijiniți de organizațiile lor sindicale, ei se străduiesc să ridice neîncetat nivelul activității lor profesionale și social-culturale, pentru a da patriei cadre bine pregătite, capabile să participe activ și creator la înlăptuirea mărețelor planuri de înflorire a patriei, pentru a contribui la răspîndirea științei și culturii.

Întimpinind Congresul al IV-lea al Sindicatelor cu noi realizări în activitatea lor, cadrele didactice își exprimă încrederea nemărginită față de politica plină de înțelepciune a partidului nostru. Membrii sindicatelor din învățăminte sint hotărîți să nu precupească nici un efort pentru a se achita cu cinste de sarcinile ce le revin în mărețul plan al desăvirșirii construcției socialiste.

Se împlinesc 10 ani de la elaborarea de către C.C. al P.M.R. și Guvernul R.P.R. a Planului de electrificare a țării noastre. Acest măreț plan, pilon de bază al construcției socialiste a patriei, a fost îndeplinit înainte de termen datorită activității entuziaste desfășurate de oamenii muncii sub conducerea partidului. Iată, în fotografia noastră, unul din principalele obiective ale Planului de electrificare: termocentrala de la Borzești, dată în funcțiune în ultimii ani.

Propaganda profesională

Cadrele didactice din școlile orașului Constanța au luat cunoștință de conținutul proiectului noului Statut al Sindicatelor la numai câteva zile după deschiderea anului școlar. Dezbaterile pe marginea proiectului s-au referit deci, în primul rând, la sarcinile care revin sindicatului în sprijinirea procesului de învățământ în anul care a început.

În aceste dezbateri s-a cerut sindicatului și organizațiilor sale o mai mare preocupare pentru organizarea propagandei profesionale la nivelul sarcinilor mari pe care le au în prezent cadrele didactice. Participanții la discuții au scos totodată în relief și mijloacele care stau la îndemâna organizațiilor sindicale în scopul ridicării eficienței propagandei profesionale.

În urma propunerilor primite, comisia profesională a sindicatului a alcătuit colective de profesori metodicți care, pe baza rezultatelor obținute în munca instructiv-educativă, studiază căile ce au dus la aceste rezultate, verificând în lumina pedagogiei științifice metodele folosite. În momentul de față comisia profesională studiază experiența înaintată în organizarea practicii în producție a elevilor, experiența dobândită în predarea cunoștințelor industriale și experiența formării în școală a deprinderilor de muncă practică. Concluziile cu privire la cele mai bune metode vor fi expuse în adunări la care vor participa cadre didactice din toate școlile orașului.

Schimbul de experiență se realizează însă și prin organizarea consfătuirilor de muncă. În planul pri-

vind desfășurarea propagandei profesionale întocmite de comitetul sindicatului se prevede ca fiecare grupă sindicală să organizeze trimestrial o asemenea consfătuire. Temele consfătuirilor sint variate, în funcție de cerințele concrete pe care le ridică procesul de învățământ într-o școală sau alta.

Dar comitetul sindicatului organizează schimbul de experiență și în mod direct, nu numai prin organizațiile sindicale din școli. Astfel, pentru ridicarea nivelului predării în școlile serale sindicatul a inițiat schimburi de experiență între școlile și secțiile serale. În același scop se ocupă și de cunoașterea de către profesorii din aceste școli a problemelor de producție pe care le ridică locul de muncă al fiecărui elev.

Propaganda profesională pe care o desfășoară Sindicatul învățământ din Constanța în cinstea celui de al IV-lea Congres al Sindicatelor cuprinde și alte aspecte. Astfel, prin conferințe și consultații li se prezintă cadrelor didactice cele mai actuale cercetări în domeniul pedagogiei din țară și de peste hotare, îndeosebi din Uniunea Sovietică. Pe de altă parte, sindicatul sprijină cercetările pedagogice întreprinse de profesori.

Congresul al IV-lea al Sindicatelor este așteptat cu însuflețire de membrii de sindicat din școlile orașului. În cinstea Congresului învățătorii și profesorii din Constanța sint hotărâți să obțină noi succese în activitățile lor profesionale. Sindicatul îi sprijină cu toate posibilitățile de care dispune.

N. Burcea

Acțiuni educative în școli

În zilele acestea se împlinesc 40 de ani de la greva generală din octombrie 1920, eveniment de seamă în istoria mișcării muncitorești din țara noastră. De asemenea, la începutul lunii noiembrie va avea loc comemorarea a 20 de ani de la prăbușirea Doftanel. Aceste date oferă școlilor prilejul unor bogate acțiuni cu caracter educativ, care să contribuie la dezvoltarea dragostei elevilor față de clasa muncitoare, față de partid, față de patrie și la cunoașterea trecutului de luptă al poporului și partidului nostru.

În acest scop, potrivit îndrumărilor date de Ministerul Învățământului și Culturii, până la sfârșitul lunii octombrie în toate școlile se vor organiza expuneri privind însemnătatea grevei generale din octombrie 1920 pentru mișcarea muncitorească din România, folosindu-se materialele ce apar în presa de partid. Pe cât posibil, expunerile și convorbirile cu elevii vor fi făcute de participanți la greva din 1920, cerându-se în acest scop sprijinul organelor locale de partid.

În perioada 1-10 noiembrie se vor organiza în toate școlile conferințe cu tema: „Lupta deținuților politici antifasciști de la Doftana”.

Cadrele didactice vor putea organiza în acest timp și alte acțiuni pline de conținut educativ. Astfel, se vor putea organiza cu elevii audii colective ale programelor de radio ce se vor difuza în legătură cu Doftana și cu greva generală din 1920, iar în orele de limba română, istorie, constituție și dirigenție din lunile octombrie și noiembrie li se va vorbi elevilor despre luptele revoluționare ale clasei muncitoare, în frunte cu grupurile comuniste, în perioada dinaintea constituirii P.C.R., despre însemnătatea grevei generale din 1920, despre lupta deținuților antifasciști de la Doftana, despre viața nouă a oamenilor muncii din țara noastră și lupta lor, sub conducerea Partidului Muncitoresc Român, pentru construirea socialismului.

Cursuri fără frecvență pentru învățători și educatoarele

Începând cu anul școlar 1960/1961, Ministerul Învățământului și Culturii a luat măsuri pentru îmbunătățirea muncii de calificare a absolvenților de școli medii care predau la clasele I-IV sau în învățământul preșcolar.

În acest scop, pentru absolvenții școlilor medii care predau la clasele I-IV ca învățători se organizează cursuri fără frecvență cu durata de 2 ani pe lângă instituțiile pedagogice de învățători. La aceste cursuri se pot înscrie absolvenții școlilor medii de cultură generală (licee) eu diplomă de maturitate (diplomă de bacalaureat, certificat de absolvire — seriile 1949-1953), care funcționează de cel puțin un an la clasele I-IV.

În instrucțiunile Ministerului Învățământului și Culturii, care au fost trimise recent secțiilor raionale de învățământ și cultură, sint precizate obiectele de învățământ la care se vor da examene în fiecare an, precum și lecțiile practice pe care trebuie să le efectueze fiecare candidat în perioada practicii pedagogice, între 15 ianuarie — 31 mai.

Examenele fără frecvență la institutele pedagogice de învățători vor avea loc între 1-30 august. După absolvirea cursurilor fără frecvență cu durata de 2 ani candidații se vor prezenta la examenul de stat în sesiunile legale (septembrie și iulie), în aceleași condiții ca și cei de la cursurile de zi.

Pentru absolvenții școlilor medii cu diplomă de maturitate și care funcționează ca educatoare în învățământul preșcolar de cel puțin un an, se organizează, de asemenea, cursuri fără frecvență cu durata de 2 ani pe lângă școlile pedago-

gogice de învățători cu secții de educatoare. Obiectele de examen, activitățile de probă și centrele unde se organizează cursuri fără frecvență pentru educatoare sint precizate prin Instrucțiunile M.I.C. Activitățile practice vor fi efectuate în grădinițele de aplicație până la 15 martie, iar examenele fără frecvență se vor desfășura între 20 martie — 10 aprilie.

Absolvenții cursurilor fără frecvență se vor prezenta la examenul de stat în sesiunile legale, dând aceleași probe ca și candidații de la școala pedagogică.

Înscrierile la cursurile fără frecvență pentru învățători și educatoare se fac prin secțiile raionale (orășenești) de învățământ și cultură până la data de 1 decembrie.

O dată cu cererea de înscriere, candidații vor depune actul de studii în original (diplomă, certificat de absolvire), certificat de vechime în învățământ eliberat de secția raională de învățământ și cultură, certificat de stare materială și socială a părinților, eliberat de sfatul popular comunal, autobiografia.

Cu prilejul lecțiilor (activităților practice) candidații vor prezenta institutele pedagogice de învățători și școlilor pedagogice de educatoare adeverințe din care să reiasă că funcționează în învățământ la data susținerii acestor lecții (activități). La rîndul lor, școlile pedagogice și institutele pedagogice de învățători vor pune la dispoziția candidaților programele școlare și vor programa din timp lecțiile și activitățile practice.

În același timp, instrucțiunile precizează că se mențin în lichidare cursurile fără frecvență la școlile pedagogice de învățători (anul IV) și de educatoare (anii III-IV) pentru cei care sint în continuarea calificării.

Patru decenii de la greva generală

Se împlinesc 40 de ani de la greva generală din octombrie 1920, eveniment care ocupă un loc important în istoria eroicelor lupte duse de clasa muncitoare împotriva exploatații și asupririi capitaliste, pentru pînă, pace, libertate și progres.

Generată de condițiile economice și social-politice din România anilor de după primul război mondial, greva generală de acum patru decenii a muncitorilor din țara noastră a reprezentat punctul culminant al bătăliilor de clasă desfășurate în anii avîntului revoluționar, sub înfruirea puternică a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

Politica antipopulară și antinațională a claselor dominante, participarea României la războiul mondial imperialist au dus pe de o parte la îmbogățirea burgheziei și moșierimii române, la o și mai puternică înfăptuire a țării cercurilor imperialiste din Apus, iar pe de altă parte la mizerie și foamete cumplită pentru masele muncitoare.

În acele condiții, vestea despre Victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie a avut un răsunet adinc, a trezit entuziasmul de nedescris al mișcării muncitorești din România. Clasa muncitoare, care pășea în fruntea luptei întregului popor pentru libertate și o viață mai bună, a căpătat, prin exemplul luminos al Revoluției din Octombrie, însuflețire, putere de afirmare și un avînt revoluționar necunoscut pînă atunci. Ideile revoluționare se răspîndeau cu repeziciune, mobilizînd masele la lupta împotriva exploataților. Iau ființă grupurile comuniste, din rîndurile elementelor celor mai înaintate ale clasei muncitoare — care rup cu ideile reformiste, pronunțîndu-se tot mai hotărît pentru revoluție, pentru cucerirea puterii de către clasa muncitoare. În întreaga țară au loc puternice acțiuni revoluționare: greve și demonstrații, mișcări și răscoale ale soldaților, acțiuni ale țărănilor. Luptind pentru propriile revendicări economice și politice, clasa muncitoare, în frunte cu grupurile comuniste, își afirmă în același timp solidaritatea frățească cu Rusia Sovietică.

Încercînd să reprime în singe valul luptelor revoluționare care creștea impetuos, clasele exploatatoare, în cap cu monarhia, au pus la cale masacrul de la 13 decembrie 1918. Dar scopul urmărit de clasele dominante prin acest odios masacru nu a fost atins. Luptele clasei muncitoare au continuat, luînd amploare din ce în ce mai mare. Marile lupte de clasă desfășurate de proletariat în cursul anilor 1918-1919 au dovedit forța și capacitatea proletariatului. Punînd practic stăpînire pe stradă și afirmîndu-se ca o forță mereu mai puternică, clasa muncitoare a silit pe exploatații să recunoască într-o serie de fabrici, ziua de muncă de 8 ore, unele măriri de salariu, existența de fapt a organizațiilor muncitorești.

În anul 1920, valul luptelor greviste creștea impetuos, în pofida, măsurilor represive luate de guvernul burghezo-moșieresc. Marile greve generale pe ramuri industriale, pe orașe și regiuni, marile mitinguri și demonstrații, dovedeau că se creau condițiile declanșării unei greve generale, pe întreaga țară.

Sub puternica presiune a maselor muncitoare, care cereau cu insistență declararea grevei generale, Consiliul general al partidului socialist și al sindicatelor, întruniți la 10 octombrie

1920 la București, a fost obligat să înscrie pe ordinea de zi și să ia în discuție problema situației proletariatului și cererea lui insistentă de a se declara greva generală. El a fost obligat, sub presiunea delegaților muncitorilor care au participat la dezbaterile consiliului, să accepte înlocuirea unui memoriu către guvern în care erau incluse revendicări de bază ale proletariatului, ca: respectarea dreptului de asociere, recunoașterea delegaților și a consiliilor muncitorești în toate întreprinderile, retragerea armatei din fabrici, suspendarea aplicării legii care interzicea dreptul muncitorilor la grevă, desființarea efectivă și completă a stării de asediu și a cenzurii etc. Masele muncitoare care se pregăteau de luptă, priveau acest memoriu ca un ultimatum adresat guvernului burghezo-moșieresc.

În aceste împrejurări, șefii oportuniști, Jumanca, Moscovici, Fluieraș, Dunărea-nu, Grigorevici și alții, temîndu-se că se vor demasca pînă la capăt în fața muncitorilor ca apărători ai burgheziei, nu s-au mai putut opune față de declararea grevei generale. De aceea, formal, ei au fost de acord cu ea, încercînd, însă, pe toate căile, să o amîne sau să o evite, iar cînd ea a fost declarată, peste voința lor, au trădat-o.

Între 12 și 20 octombrie, în multe orașe din țară, ca București, Ploiești, Timișoara, Cluj, Iași, Petroșani, Lonea, Galați etc., clasa muncitoare, în frunte cu grupurile comuniste, se pregătea, prin adunări și mitinguri, prin editarea și răspîndirea de manifeste mobilizatoare, pentru greva generală.

Înspăimîntat de avîntul de luptă, de hotărîrea neclintită a proletariatului de a declara greva generală, guvernul Averescu a dat ordin, în ziua de 14 octombrie, ca armata să fie pusă pe picior de război. Țara a fost împărțită în zone militare. Sfîdînd măsurile guvernului reacționar, proletariatul era hotărît să lupte pînă la capăt pentru a-și câștiga dreptul la o viață mai bună. Răbdarea muncitorilor trecuse orice margini. Declararea grevei generale a fost precipitată de greva ceferiștilor, care a izbucnit în seara zilei de 17 octombrie.

La 20 octombrie, în urma respingerii categorice și brutale a memoriului de către guvern, muncitorimea din întreaga țară a intrat în grevă. Cuvintele lui N. D. Cocea, tipărite în ziarul „Chemarea” din aceeași zi, zugrăveau momentul: „Pentru înția oară în vremurile astea mari revoluționare, țara va dormi sub domnia gravă și mută a grevei generale”. Nu a existat orăș sau centru muncitoresc în care proletariatul să nu se încadreze în această măreață luptă. La greva generală din 1920 au participat aproximativ 400 de mii de muncitori, aproape întreg proletariatul din România.

După o rezistență dîră de 8 zile, la 28 octombrie — în urma dispoziției conducerii oportuniste — în cele mai multe întreprinderi și regiuni muncitorești din țară, muncitorii au re-luat lucrul și, cu aceasta, deși într-o serie de centre și regiuni lupta continua, greva generală luase sfîrșit.

Greva generală din octombrie 1920 a constituit o afirmare puternică a solidarității proletariatului, a creșterii maturizării conștiinței lui de clasă, a spiritului de abnegație și sacrificiu în măreața luptă pentru interesele vitale și aspirațiile întregului popor

muncitor. Greva generală a avut un pronunțat caracter politic. Ea a exprimat opoziția și protestul hotărît al clasei muncitoare față de politica internă teroristă și față de politica externă antisovietică a burgheziei și moșierimii romine.

Cu tot elanul și hotărîrea fermă de luptă a clasei muncitoare, lipsa unui stat major revoluționar, capabil să organizeze și să coordoneze lupta ei, lipsa unei conduceri ferme și devotate în această mare bătălie și-a spus pînă la urmă cuvîntul. Partidul socialist din România, dominat de oportunism, a fost incapabil să organizeze și să conducă lupta maselor muncitoare. Liderii oportuniști, pășind încă de la început pe calea trădării grevei generale, nu au luat nici o măsură de pregătire. Dimpotrivă, pentru a slăbi unitatea de luptă a proletariatului, pentru a-l dezorganiza, pentru a împinge greva la eșec, oportuniștii au dat directiva ca în timpul grevei toată lumea să stea acasă, să nu se facă nici o manifestație, ușurînd astfel organelor de represie înăbușirea grevei generale. Cu toate că pînă la urmă greva generală din 1920 a fost înfrîntă, experiența ei, după cum subliniază tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, „a arătat mai mult ca oricînd proletariatului necesitatea de a avea în fruntea sa un partid politic revoluționar, marxist-leninist, capabil să-l conducă în lupta pentru răsturnarea puterii burgheziei și moșierimii”.

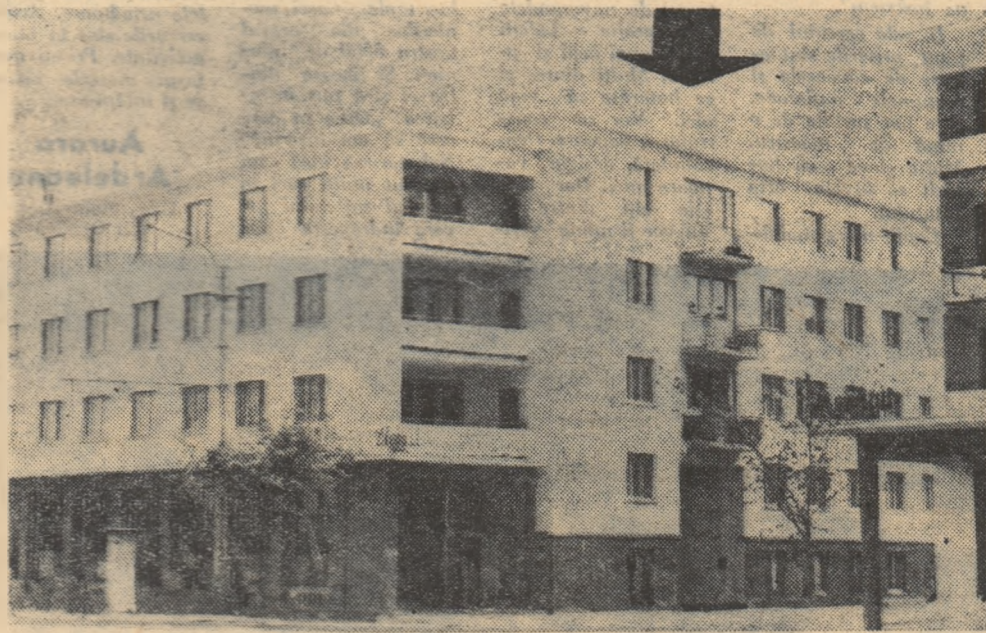
În perioada care a urmat, lupta politică și ideologică în sinul partidului socialist s-a accentuat, grupurile comuniste în fruntea cărora se aflau luptători revoluționari ca Alecu Constantinescu, Constantin Ivănuș, Leonte Filipescu, Pavel Tkacenko, Vasilescu Vasilia, Pandele Becheanu și alții, au dus o imensă muncă de clarificare politică și ideologică, cîștigînd tot mai multe organizații ale partidului socialist pentru ideea creării partidului comunist și a afilierii sale la Internaționala Comunistă. La 8 mai 1921 a fost convocat la București, Congresul general al partidului socialist. Majoritatea zdrobitoare a delegaților au votat pentru înființarea Partidului Comunist din România și pentru afilierea lui la Internaționala Comunistă. Făurirea P.C.R. a avut o însemnătate hotărîtoare pentru destinele clasei muncitoare și ale poporului nostru. Această a însemnat victoria istorică a marxism-leninismului asupra oportunismului în mișcarea muncitorească din țara noastră.

Plămădit în focul marilor lupte de clasă ale proletariatului din anii 1918-1920, în focul avîntului revoluționar care a crescut puternic sub influența Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, de la începutul existenței sale, P.C.R. a ridicat sus steagul luptei pentru libertate, pace și făurirea unei vieți noi.

Împlinirea a 40 de ani de la greva generală din octombrie 1920 are loc în condițiile în care poporul nostru, strîns unit în jurul Partidului Muncitoresc Român, în jurul Comitetului său Central în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, muncește cu abnegație și eroism pentru traducerea în viață a istoricelor hotărîri ale Congresului al III-lea al P.M.R., pentru desăvîșirea construcției socialiste și trecerea la construirea treptată a comunismului în patria noastră, — visul de aur pentru care au luptat și s-au jertfit comunistii.

Gh. Moț

● Organizarea unor șantiere ale ucenicilor — factor determinant în pregătirea profesională a viitorilor constructori ● Importanța educativă a organizării de șantiere ale școlilor de construcții ● Un bloc de 39 de apartamente și o școală cu 16 săli de clasă, construite în mai puțin de un an.

Până nu de mult, în școala noastră, ca și în celelalte școli profesionale de construcții, instruirea ucenicilor din anul I se desfășura aproape exclusiv în atelierul-școală. În asemenea condiții eram siliți să facem de la început compromisuri. Se poate aduce activitatea multiplă și viața complexă a unui șantier între cei patru pereți ai atelierului? Fără îndoială că nu.

Faptul acesta avea două consecințe negative. În primul rând avea de suferit pregătirea tehnică și profesională a tinerilor. Și tot atât de important era faptul că nu izbuteam să educăm așa cum se cuvine dragostea pentru profesie a ucenicilor, dintre care o bună parte nu s-au apropiat dintru început cu prea multă căldură de meseriile din domeniul construcțiilor. Strădania noastră, începută chiar din prima zi de școală, pentru a le forma conștiința muncitorească, nu avea continuitate în sectorul cel mai însemnat, acel al activității practice.

Ne dădeam seama, din ce în ce mai mult, că practica de inițiere în meserie nu putea rămâne la un asemenea nivel. Am hotărât să schimbăm sistemul de instruire.

Ne-am folosit de faptul că școala era solicitată de numeroase instituții și întreprinderi să execute lucrări care corespundeau intrinsec cerințelor formulate în programă: lucrări simple de zidărie, tencuiri, zugrăvire, vopsire, demolări și reparațiile aferente. Am preluat în regie toate aceste lucrări, eșalonându-le conform temelor din programa anului I. Atunci când se ajunge la tema în care se încadrează vreuna dintre lucrările preluate în regia școlii, echipele de ucenici, sub conducerea maestrului-instructor, se deplasează și execută lucrarea, adică efectuează în modul cel mai interesant exercițiul temei curente, aplicând în practică noțiunile teoretice învățate la tehnologia meseriei, la tehnologia materialelor și la desenul tehnic. Astfel de lucrări s-au executat, între altele, la Școala medie „N. Bălcescu”, la Casa pionierilor, la Spitalul antiepidemic, la unele blocuri de locuințe.

Iarna se execută lucrări similare în spații încălzite sau, în lipsa unor lucrări, preferăm să anticipăm uneori tema prevăzută în planul calendaristic — de exemplu tencuirea — decît să executăm exerciții inutile. Bineînțeles, înainte de a porni lucrarea facem cu ucenicul instructorul corespunzător, astfel că în ansamblu se asigură parcurgerea cu rezultate bune a tuturor temelor.

Am schimbat și sistemul de organizare a practicii în producție, care este una din problemele cele mai complexe din activitatea școlilor de construcții. Școala noastră a folosit o gamă întreagă de forme de organizare a practicii, care nu s-au dovedit însă intrinsec satisfăcătoare. Prima și cea mai simplă formă — încadrarea ucenicilor constructori în echipe de muncitori pe șantiere — a dat unele rezultate bune pentru meseriile de instalații, dar era necorespunzătoare pentru celelalte profesii, deoarece în majoritatea timpului ucenicii efectuau lucrări de calificare scăzută. Am încercat apoi să organizăm practica în echipe cu front se-

parat de lucru. Aceasta a dus însă în multe cazuri la executarea unilaterală a unor operații, în funcție de necesitățile de plan — fie numai zidărie, fie numai tencuiri, aproape niciodată lucrări de finisaj. Ucenicii care se pregăteau pentru meseriile de instalații nu puteau efectua în cadrul acestei forme de practică decît lucrări simple de specialitate sau așa numite lucrări nerentabile.

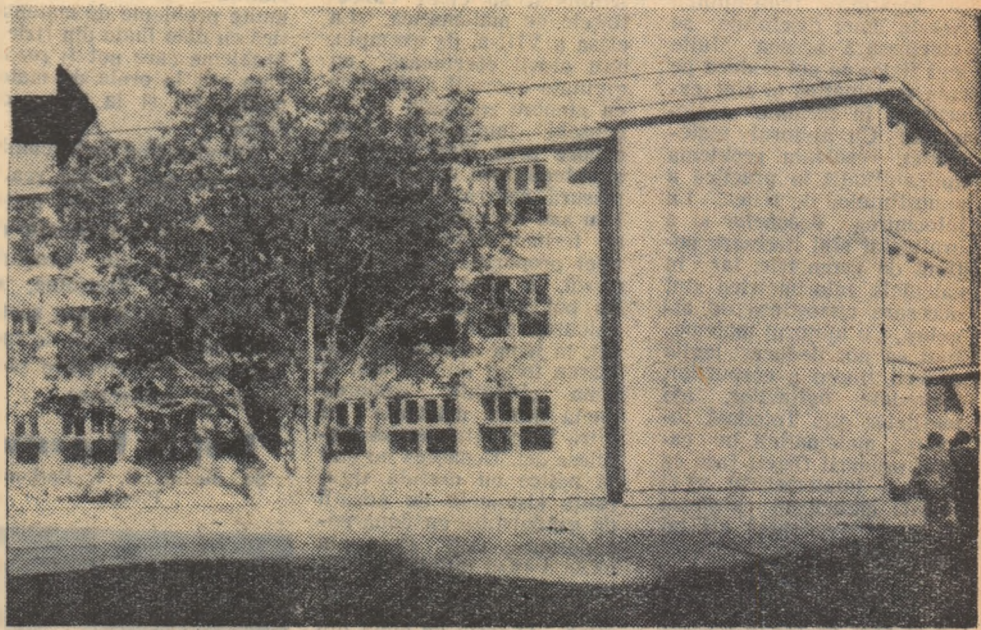
Pentru a înlătura toate aceste dezavantaje, școala noastră, ajutată de organele locale de partid, a trecut la o nouă formă de practică. Începînd din anul școlar trecut, ca urmare a unei înțelegeri cu Trustul regional de construcții, am organizat practica în producție pe șantiere separate, încredințate școlii, care preia lucrarea de la temelie pînă la cheie. În felul acesta ucenicii parcurg toate operațiile specifice meseriei pentru care se pregătesc, inclusiv cele de finisaj, li se formează simțul răspunderii, capătă încredere în capacitatea lor de muncă. Maștrii-instructori conduc efectiv munca ucenicilor din anul I și dirijează activitatea muncitorilor numiți ca șefi de echipă pe lângă ucenicii din anul II. Folosind această metodă s-a executat, cu forțele ucenicilor, un bloc de locuințe cu 39 de apartamente și un magazin modern, precum și construcția unei școli cu două etaje, cu 16 săli de clasă, care a fost terminată și dată în folosință la începutul acestui an școlar.

Noile forme de organizare a practicii au contribuit mult și la îmbunătățirea muncii educative, căreia i-au dat posibilitatea să se desfășoare cu continuitate și cu mai multă eficiență.

Sarcina de bază a muncii noastre educative o constituie formarea și dezvoltarea dragostei pentru meserie, a mîndriei pentru contribuția pe care o aduc constructorii la schimbarea înfățișării orașelor și satelor patriei noastre socialiste. Acest țel este urmărit consecvent, chiar de la primele vizite făcute în oraș, la începutul anului școlar, cu ucenicii din anul I, cărora li se prezintă clădiri cu destinații diferite — blocuri de locuit, uzine, școli, spitale, biblioteci, teatre etc. În deosebi li se atrage atenția asupra construcțiilor noi, realizate în anii pierii populare. Apoi sînt vizitate unele părți ale orașului unde sînt prevăzute pentru viitor lucrări de sistematizare și construcții. Aici le arătăm ucenicilor cum, prin grija partidului, în viitorul apropiat se vor ridica cartiere de blocuri noi la care vor lucra ei, alături de actualii constructori. Astfel, conșinși de rolul important ce revine constructorilor, ucenicii simt dorința de a se avînta și ei în înfăptuirea acestei opere însemnate. Și iată că de la început instruirea practică le oferă posibilitatea realizării acestei dorințe creatoare.

În cadrul instructajului și al practicii în producție fiecare sarcină dată ucenicilor este discutată amănunțit cu ei. Le arătăm greutățile pe care le vor întîmpina, dar și sprijinul pe care-l vor primi din partea organelor de partid și de stat, din partea școlii, subliniind în mod deosebit semnificația politică a realizării sarcinilor. În felul acesta stîrnim interesul ucenicilor, le orientăm entuziasmul tineresc în direcția dorită.

Pe șantierele ucenicilor

În vara aceasta, 50 de ucenici zidari terminau tocmai luna de practică pe șantierul fabricii de zahăr din Luduș. În acel moment s-a ivit, în altă parte, o situație grea. I-am chemat pe cei 50 de ucenici, le-am explicat cum stau lucrurile: „Construcțiile școlilor medii din Dîmbul Rotund și Mănăștur sînt întîrziate și riscă să nu fie predate la timp pentru deschiderea cursurilor — le-am spus. Sute de colegi de-ai voștri, elevi ai acestor școli, vă privesc cu nădejde și încredere. Ce le răspundeți?”

Luînd cuvîntul, utemiștii Ioja Ioan, Sălăuța Vasile, Blag Alexa și alții au exprimat hotărîrea unanimă de a lucra pînă la terminarea construcțiilor pe șantierele din Dîmbul Rotund și Mănăștur. Și astfel, lucrînd cu mistria și ciocanul, dar mai ales datorită conștiinței lor, au predat școlile în termen, conșinși că prin aceasta contribuie la cauza construcției socialiste.

Alt exemplu: muncitorii constructori din Cluj și-au luat față de partid angajamentul de a preda Sa-

lăuța sporturilor și Casa de cultură a tineretului în termene record, calificăte de unii „specialiști” drept imposibil de realizat. Pentru respectarea acestor termene era necesar un număr mai mare de mozaicari și zugravi. Se putea încredința o asemenea sarcină de mare răspundere ucenicilor? Am stat de vorbă cu ei, le-am arătat că aceste clădiri vor fi frecventate de toți clujenii, de sportivi și oameni ai muncii din toată țara și chiar de oaspeții de peste hotare. Le-am spus: „Clădirile trebuie să fie o fală a orașului, o oglindă a capacității creatoare a muncitorilor de aici”. Răspunsul, dat cu deosebit simț de răspundere, nu a întîrziat. Ucenicii au hotărît cu multă mîndrie să participe la această lucrare și să efectueze zilnic cîte două ore de muncă voluntară. În momentul de față sînt terminate lucrările de mozaic la Sala sporturilor ca și pretențioasele mozaicuri de la Casa tineretului.

Angajamentul nostru este, în același timp, o caldă chemare la întrecere tovărășească, adresată tuturor școlilor profesionale și tehnice din sectorul construcției. Prin întrecerea noastră vom înălța nu numai zeci de clădiri noi pe șantierele patriei, ci vom făuri și mii de constructori înaintați, stăpîni pe cea mai modernă tehnică de construcții.

Emil Sava

directorul Grupului școlar de construcții din Cluj

In Luna prieteniei romîno-sovietice

Pe adresa redacției noastre continuă să sosească, de la cadrele didactice din întreaga țară, numeroase scrisori prin care acestea ne vorbesc despre entuziasmul cu care oamenii școlii sărbătorec Luna prieteniei romîno-sovietice. Din cuprinsul acestor scrisori aflăm că învățătorii și profesorii, pionierii și elevii participă la adunări festive, la conferințe, organizează serbări, expoziții, seri literare etc. folosind Luna prieteniei romîno-sovietice ca un minut prilej de cunoaștere mai adîncă a realizărilor dobîndite în țara constructorilor comunismului, de întărire a legăturilor cu oamenii sovietici.

● La Casa raională de cultură din Lipova a avut loc zilele trecute o adunare festivă a cadrelor didactice din raion dedicată sărbătoririi Lunii prieteniei romîno-sovietice. Peste 300 de învățători și profesori au ascultat cu viu interes conferința ținută de prof. univ. dr. Gheorghe Cadariu despre prietenia adîncă dintre poporul nostru și poporul sovietic. Participanții la adunare au asistat apoi la un frumos program artistic, la care și-au dat concursul elevii școlilor medii și de 7 ani din Lipova.

● Recent, la Școala medie „I. L. Caragiale” din Plocești a fost inaugurată expoziția „Învățămîntul — bun al maselor de oameni sovietici”. În decurs de numai cîteva zile expoziția a fost vizitată de un numeros public, printre care mulți învățători, profesori și elevi.

● Un mare număr de pionieri și școlari din Iași participă la manifestările organizate în această perioadă pentru ei la Casa prieteniei romîno-sovietice din localitate. În săptămîna care a trecut ei au asistat la conferințele „Pionierii în literatura sovietică pentru copii” și „Activitatea organizației de pionieri din U.R.S.S.”, precum și la o seară de basme rusești, realizată cu concursul artiștilor de la Teatrul de păpuși. În săptămîna aceasta la Casa prieteniei romîno-sovietice din Iași sînt prezentate mai multe filme sovietice pentru pionieri și școlari.

● Cadrele didactice și elevii de la Grupul școlar profesional și tehnic „Iosif Rangheț” participă cu entuziasm la sărbătorirea Lunii prieteniei romîno-sovietice. În școală a avut loc o adunare festivă la care s-a vorbit despre prietenia frățească dintre poporul român și poporul sovietic, despre ajutorul neprecupețit acordat de Uniunea Sovietică țării noastre. Pe grupe de clase, precum și în atelierul-școală, profesorii și maștrii-instructori le-au vorbit ucenicilor și elevilor despre marile realizări ale științei și tehnicii sovietice. Elevii și ucenicii au confecționat un frumos panou cuprînzînd aspecte din munca și viața tineretului sovietic.

Coordonare în predarea matematicii și fizicii

Între predarea matematicii și predarea fizicii există o legătură indisolubilă. Aceste două discipline se interferează adesea. Multe legi fizice se pot deduce pe cale matematică și sunt exprimate în formule matematice. Cu ajutorul matematicii rezolvăm problema aplicabilității în practică a cunoștințelor de fizică. La întocmirea desenelor și a graficelor sunt necesare noțiuni de geometrie, iar în calculele calorimetrice sunt necesare cunoștințe de algebră. Cu ajutorul matematicii se pot deduce legile căderii libere a corpurilor, formulele oglinzilor, ale lentilelor etc. Totodată folosirea matematicii în cadrul predării fizicii face ca aceasta (matematica) să-și piardă caracterul abstract și să-și dovedească utilitatea practică.

Iată de ce între programele școlare de matematică și cele de fizică trebuie să existe o coordonare strinsă. În multe privințe o asemenea coordonare s-a și realizat. De exemplu, unele greutăți pe care profesorul de fizică le întâmpină în trecut la clasa a VIII-a în predarea unor teme cum sunt compunerea vitezelor sau compunerea și descompunerea forțelor (teme a căror înțelegere necesită cunoștințe asupra asemănării triunghiurilor, asupra relațiilor metrice în triunghiul dreptunghic etc.) au fost în bună parte remediate prin adoptarea metodei concentrice de predare a geometriei. Se cere însă ca profesorii de fizică să stabilească, împreună cu cei de matematică, ritmul de predare a acestor cunoștințe, pentru a păstra o concordanță permanentă în însușirea lor.

În programe mai continuă însă să existe, în unele cazuri, o anumită lipsă de coordonare. În clasa a VIII-a, bunăoară, elevii nu au suficiente cunoștințe de matematică pentru a înțelege capitolele privitoare la cinematică.

Se ivesc greutăți în pra-

darea fizicii și datorită faptului că unii elevi nu stăpinesc suficient cunoștințele de matematică. La clasa a VIII-a, de exemplu, unii elevii efectuează cu greutate operații aritmetice cu numere zecimale — în-deosebi împărțirea — nu cunosc prea bine multiplii și submultiplii unităților de măsură pentru arie și volum sau nu pot afla corect un termen necunoscut al unei proporții. Din această cauză, la tema „Surubul” nu pot găsi din formulă valoarea pasului sau a razei, la tema „Frecarea” valoarea forței de apăsare, la tema „Pirghii” valoarea unuia dintre mărimile ce intră în relațiile ce se stabilesc aici. Deoarece nu știu să aplice cu destulă siguranță sistemele de ecuații de gradul întâi cu două necunoscute, unii elevi din clasa a IX-a întâmpină greutăți la rezolvarea problemelor de dilatare a corpurilor. O serie de elevi din clasa a XI-a rezolvă greu problemele de fotometrie.

Când se ivesc greutăți în predarea fizicii datorită necunoștințelor de matematică ale elevilor, profesorii de fizică au datoria să ia legătura cu cei de matematică pentru a rezolva prin eforturi comune problema pregătirii elevilor lor. Dacă profesorul de fizică, de pildă, își dă seama că elevii nu rezolvă cu suficientă siguranță ecuații de gradul întâi și doi, el poate propune profesorului de matematică să efectueze cu ei un număr cât mai mare de probleme cu asemenea ecuații folosind date din lecțiile de fizică. De altfel, rezolvarea problemelor de fizică la orele de matematică, contribuind mult la înăbușirea elevilor asupra legăturii strinse dintre aceste două discipline, îi ajută în același timp să aprofundeze capitolele respective din matematică și fizică și previne tendințele de însușire formală a materiei. În alegerea de probleme de fizică pentru școala medie, în „Gazeta matematică și fi-

zică” seriile A și B, ea și în revista sovietică „Matematika v škole” se găsesc multe probleme de matematică cu date luate din fizică, probleme care pot fi rezolvate atât la orele de matematică cât și la cele de fizică.

Ținând seama de însemnătatea pe care o are realizarea legăturii dintre matematică și fizică pentru ridicarea nivelului predării acestor două discipline, se impune o colaborare sustinută între profesorii de specialitate, o conlucrare permanentă a acestora.

Prof. T. Popescu

Șc. medie „C. I. Parhon”
Ploiești

După un obicei intrat în tradiție, la fiecare început de an școlar noi pionieri din Oradea vizitează cele 24 cercuri ale Casei pionierilor, pentru a cunoaște activitatea ce se desfășoară aici.

Iată-i în sala cercului de mecanică. Curioase, privirile poposesc pe sumedenia de unelte, materiale și obiecte lucrate de harnice mâini de copii. Să luăm mecanic! Ce ocupație frumoasă! — gîndesc o bună parte din școlari. Și inimile au început să bată mai viu pentru această meserie: „Aici ne înscriem!”.

În sala cercului de țesut, privirile sunt atrase de covoarele și costumele naționale, care par pictate de o mîna de maestru. Multe elevi s-au hotărât să învețe arta țesutului.

Copiii merg mai de-

Primii pași

parte. Pe o ușă stă scris: „Cercul mînilor îndemnatice”. Aici din nou ochii lor se deschid a mirare. Cercul își merită pe deplin numele: „Cite rochite frumoase! Și șorțulețele, ce frumoase sînt brodate! Toate, toate sînt făcute de copii!”. Vizitatorilor parcă nu le vine a crede.

La cercul pe care-l vizitează după aceea — de navomodele și telegrafice — băieții sînt numai ochi și urechi. Mulți dintre ei se hotărăsc să vină aici. Vor să construiască vapoare. Deocamdată, desigur, vapoare mici. Dar cine știe cîți dintre ei nu vor fi mîine veri-

tabili constructori de nave, sau chiar de rachete cosmice?

La ieșire aud discuții: „Eu precis aici vin”. „Și eu”. „Și eu”. Copiii trec apoi pe rînd în sala în care se desfășoară activitatea cercurilor de radio, timplice, foto, pictură, sport, teatru de păpuși etc.

Așa s-au perindat la începutul anului școlar prin sălile de lucru ale Casei pionierilor din orașul nostru 5500 de pionieri. Și fiecare dintre ei și-a pus întrebarea: „Oare în care cerc să mă înscriu?”. Nehotărîrea însă nu a durat mult, căci în adunecul sufletului fiecare îndrăgește mai

mult o anumită ocupație:

— Eu mă înscriu la radiofonie — și-au spus cu hotărîre mulți dintre vizitatorii Vreau să învăț această meserie, care mi se pare deosebit de frumoasă...

— Eu mă înscriu în orchestra Casei pionierilor. N-ai auzit ce frumos a cîntat?

— Eu, la aeromodel. Vreau să mă fac aviator.

— Vino la „mieii turiști”. Acolo e tare frumos. Facem excursii.

Dorința trezită de vizita la Casa pionierilor s-a transformat în realitate în zilele următoare. Acum cercurile sînt în plină activitate. Primii pași înspre meseria iubită se și însușuiesc.

Aurora Ardeleanu

Casei pionierilor din Oradea

Cercul tinerilor naturaliști de la Casa pionierilor din Piatra Neamț desfășoară nenumărate activități deosebit de interesante și instructive. Iată un grup de pionieri lucrînd la completarea colțului zoologic.

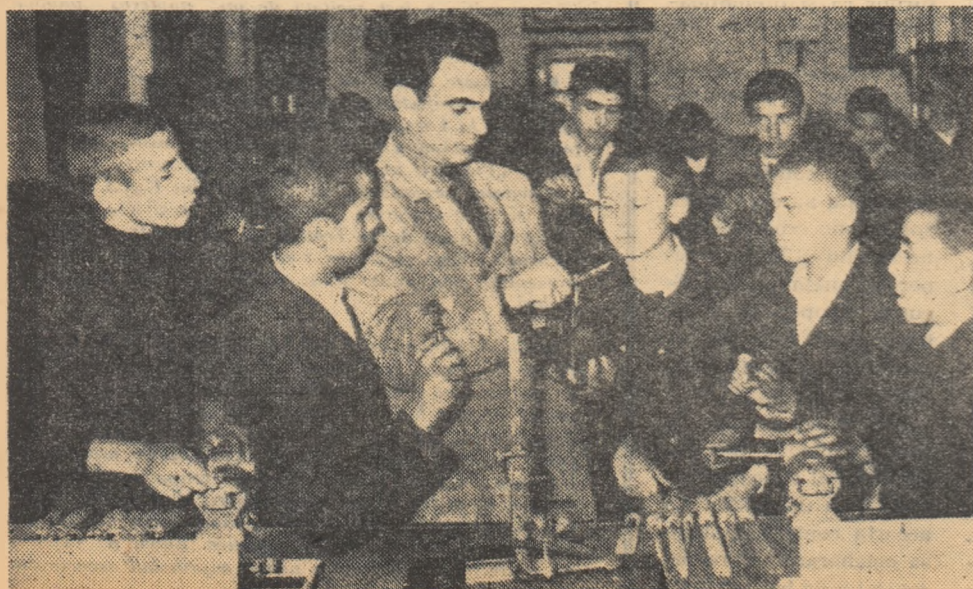
Revista de pedagogie — nr. 5-1960

În numărul 5 al Revistei de pedagogie se continuă analiza problemelor instructiv-educative ce reies din documentele celui de-al III-lea Congres al P.M.R. (Andrei Dancsuly: **UNELE PROBLEME ALE EDUCAȚIEI COMUNISTE A ELEVILOR ÎN LUMINA DIRECTIVELOR CELUI DE AL III-LEA CONGRES AL P.M.R.**

În cadrul rubricii „Studii și cercetări” sînt publicate articolele: **Clara Chișoș**: „Studiul personajelor operelor literare”; **Nicolae Opreșcu**: „Contribuția aritmeticii la dezvoltarea gîndirii elevilor din clasele I-IV”; **Ștefania Alexandrescu**: „Desenul decorativ cu acuarele și creioane colorate la copiii preșcolari din grupa mare”. Rubrica se încheie cu articolul „Universitatea „Al. I. Cuza” și contribuția ei la dezvoltarea învățămîntului din țara noastră” de prof. univ. Ștefan Birsănescu.

Rubrica „Consultații-Discuții-Cronică” cuprinde următoarele articole: **Margareta Filipescu**: „Formarea reprezentărilor spațiale și dezvoltarea imaginației spațiale în predarea geometriei în clasa a X-a”; **Emil Vrabie**: „Elementele de origine slavă din limba română și folosirea lor în predarea limbii ruse”; **Ioan Simionică**: „Folosirea cîntecului în predarea limbilor străine”; **Gheorghe Vlănoșiu**: „Lecția practică de laborator în școala tehnică de muncitori calificați”; **Silvia Dima și Dina Soare**: „Din problemele instructiv-educative discutate la consfățuirile raionale ale cadrelor didactice”.

Revista cuprinde în continuare rubricile „De peste hotare” și „Critică și bibliografie”.

Formarea deprinderilor corecte de folosire a instrumentelor de măsură, constituie unul dintre principalele obiective ale lecțiilor practice din perioada de inițiere în meserie.

Probleme care

În cei 16 ani de la eliberare, acțiunea de reconsiderare a literaturii noastre a făcut progrese însemnate. Criticii și cercetătorii noștri literari au reușit în bună măsură să dea o interpretare științifică, prin prisma concepției marxist-leniniste, literaturii noastre din trecut și de azi, să fixeze locul multor scriitori. Au apărut multe studii monografice, studii introductive la diferite ediții literare, articole critice privind lucrări literare, care au constituit o bază de lucru științific și utilă pentru profesorii de literatură română. Cele două volume de istorie a literaturii pentru clasele a IX-a și a X-a ale școlilor medii de cultură generală au umplut la vremea lor un mare gol în predarea literaturii române. Nu este cazul, credem, să înșirăm aici lucrările valoroase apărute în ultimii 16 ani, care au slujit cu mult succes predării științifice a literaturii române în școala medie de cultură generală. Ele constituie o realitate ce nu poate fi contestată. Efortul comun al criticilor și cercetătorilor literari crescuți și educați de partid în anii puterii populare a scos la iveală ceea ce e sănătos și merită să fie preluat din literatura noastră din trecut, precum și valoarea unor opere recente care marchează o treaptă superioară în dezvoltarea literaturii române.

Cerințele programei de învățămînt pentru școala medie de cultură generală sînt

însă multiple. Programa prevede studierea istoriei literaturii române, de la origine pînă la zi, în ceea ce are ea mai valoros. Nu poate fi omis nimic din ceea ce este important și valoros în istoria literaturii noastre. Ar însemna să se creeze o imagine incompletă, deformată a evoluției literaturii române în conștiința generațiilor de elevi ce se succed pe băncile școlii. Chiar dacă stadiul cercetărilor literare, în anumite etape, nu soluționase suficient unele probleme de literatură, în programe au fost prevăzute, pe drept cuvînt, toate aceste probleme, pe care profesorii au trebuit să le predea în școală și față de care au trebuit să ia poziție. După ce s-au orientat atunci cînd nu aveau încă o bază de lucru, deja consacrată, în anumite împrejurări? În ce măsură criticii și cercetătorii noștri literari s-au străduit să satisfacă cerințele învățămîntului în acest domeniu?

Pentru anumite chestiuni profesorii au avut la îndemînă prea puțin material. De aici, unele confuzii, poziții eronate ale unor absolvenți de școală medie dovedite la examenul de admitere în învățămîntul superior.

Privită pe ansamblu, situația cercetărilor noastre literare dovedește încă prea puțin intenția de a se veni în ajutorul învățămîntului de cultură generală.

A lipsit, pînă acum, preocuparea de a se axa critica și cercetările literare pe cerințele imediate ale practicii învățămîntului.

Insemnări de la lecții

Enervarea se cuibărise în toți porii lecției de gramatică încă de la început. Era deajuns, de altminteri, să-l vezi pe profesor: obrazul — nor, ochii — furtună, vocea — tunet. Vorbea răspicat, bătând parcă în cuie fiecare propoziție de fiecare frunte. Spunea, ca pentru a face diră pe creiere: „pronumele reflexiv are numai două cazuri: dativ și acuzativ. El are forme proprii numai pentru persoana a III-a, aceleași pentru amindouă genurile și numerele”. Impecabil. Numai că, în apăsarea ce domnea în clasă, fraza își filfia silabele deasupra capetelor ca un liliac, fără să poposească în lumină. Liniile pe care se scurge de obicei noțiunile de la profesor la elevi erau acum blocate. Înțelegeți? Ca într-un triaj cu acele închise, inepenite.

„Catastrofa” se produse în primele minute, în plin senin. Veni de la elevul X („elev bunice!”), mai precis de la un substantiv martirizat de acesta la o analiză. Substantivul cu pricina: vechimea.

— Ce fel de substantiv?
— La timpul trecut!
O clipă de perplexitate. Apoi o șarjă încărcată de sarcasm:

— Dacă substantivul e la trecut, spune-mi la ce caz e verbul cutare?

— Este verb la cazul nominativ! — veni răspunsul.

Profesorul păli. Șuieră ca o viforniță:

— Nu și-e rușine? Verbele au cazuri?

— Nu!

— Atunci la ce caz e verbul acesta?

— La genitiv.

Profesorul privi parcă într-un hău. Avea rău de abis. Zgîlțise în glumă o cărămidă și edificiul se prăbușise. Furie:

— 2... Stai jos! J, la ce caz e verbul?

— La acuzativ.

Stupoare:

— 2... Stai jos! Z, la ce caz?

— La dativ!

Panică. Și „capcana” prinde în continuare. L-a prins însă și pe profesor. Iată-l: obrazul — nor, ochii — furtună, vocea — tunet...

Dacă i-aș șopti că e vinovat, n-ar crede. Și totuși așa e. Barajul din cale nu e ignoranță. Dar pe terenul delicat al gramaticii, unde totul trebuie desferecat într-un climat lin, rațional, nu se poate lucra sub furtună. Dezrădăcinase din glumă o noțiune încă firavă, aceasta ieșise cu rădăcini cu tot, neașteptat de ușor și profesorul, uimit și contrariat în același timp, le zgîlția pe toate celelalte, răsturna și zguduia însuși terenul lor.

„Capcanele” și enervarea sînt în general inadmisibile. La gramatică, indeosebi, devastatoare. Căci aici, trebuie să recunoaștem, pentru mulți copii cuvintele poartă o doză de enigmă. Ascultați: „subordonată atributivă introdusă prin adverbe interogativ-relative”... Poate fi clar fără mulajul intim al gândirii?

Așadar, aici se cere calm. Altminteri, cuvintele acestea vor deveni adevărați monștri care vor popula arena fiecărei analize. Copilul va intra acolo cu teamă, cu ceva fragil în minile sale. Dacă rupi cu brutalitate, cu fișnă, cu sarcasm acest loc, dacă îl faci să doară, nu-l vei vindeca cu ușurință. Și spre sfârșitul anului (iar uneori al anilor!), după ce aceste noțiuni se vor fi adunat mormane, vei căuta zorit și enervat cheia care să le desferece. Dar ea a fost pierdută — și cel mai adesea definitiv. Uneori, știi cînd? Punînd o „capcană”.

„Capcana” a funcționat. De ce te infurii? Nu acesta a fost rostul ei?

A, rostul lecției de gramatică? Desigur, cu totul altul. Nu-l găsești însă cînd enervarea se cuibărește în toți porii ei.

M. Sintimbreanu

Un adevărat record obținut pe lotul experimental al Școlii de 7 ani din Titu-Tirg, regiunea București. Roșiile cultivate de elevi cîntăresc fiecare în jurul a 1/2 kg.

Ghiță Florea merge la școală

Incepuse școala de peste o săptămînă.

Un băiețandru cu ochi vioi și părul negru privea cu tristețe, în fiecare dimineață, grupurile de copii care treceau veseli, cu ghiozdanele în spate, spre școală. Erau colegii săi care promovaseră clasa a IV-a la școala din Cocani și acum mergeau să învețe în clasa a V-a, la școala de 7 ani din satul vecin. Dintre toți absolvenții clasei a IV-a numai el rămăsese să pască oile adunate de prin sat de către un fost chiabur, care nu se dez-

bărase nici acum de obiceiul de a exploata munca altora. Și tare ar fi vrut să meargă mai departe la școală! Auzise că toți elevii au primit în mod gratuit cărți noi și rîvnea să se bucure și el de acest dar făcut de partid. Dar părinții, oameni cu o droaie de copii, nu-l lăsau cu nici un chip la școală. Spuneau că au nevoie de ajutorul pe care-l aduce el în casă.

— Hai, Florică, nu mergi la școală? — îl strigau colegii lor, el lăsa capul în jos cu amărăciune și continua să pască oile mai departe.

Altă dată nimeni nu s-ar fi interesat dacă Ghiță Florea, și mulți alții ca el, vin la școală. Poate n-ar fi reușit să termine nici primele patru clase. Dorința lui de a învăța ar fi rămas neimplinită.

Astăzi, însă, vremurile s-au schimbat. Nici măcar faptul că un singur copil dintr-un sat nu a fost înscris în clasa a V-a nu a mai putut trece neobservat. A fost deajuns ca cineva să vadă că Ghiță Florea paște oile în loc să vină la școală, pentru ca toți să se intereseze care e cau-

za. S-a stat de vorbă cu el, cu părinții lui.

Rezultatul: Ghiță Florea este astăzi elev în clasa a V-a, a fost primit în internat și este mîndru de uniforma nouă, de cărțile noi și ghiozdanul nou pe care le-a primit în dar.

Visul lui de a învăța mai departe a devenit o realitate, pentru că partidul și statul nostru poartă de grijă tuturor copiilor patriei, ca ei să devină oameni instruiți și folositori societății.

M. Costin

se cer soluționate

tului, pe nevoile legate de predarea literaturii romine în școala medie de cultură generală. Îndeobște, științele, azi, în țara noastră, sînt puse în slujba construirii socialismului. Și literatura actuală, și cercetările literare de la noi, slujesc același țel. Însă aspectul precizat de noi — adică acela al nevoilor învățămîntului — n-a fost întotdeauna în atenția criticilor și a cercetătorilor noștri literari.

Lipsește monografiile complete ale multor scriitori mari ai literaturii noastre. Ca urmare, obligăm, în continuare, pe profesori să se limiteze la articole publicate sporadic, cînd util ar fi să aibă o privire de ansamblu asupra întregii activități a acestor scriitori. Manualul de literatură romină pentru clasa a XI-a, partea I, recent apărut, oferă totuși prea puțin cadrelor didactice. Mulți profesori nici nu ies din litera manualului.

Pină anul acesta, problema curentelor literare de la începutul secolului XX nu era înfățișată în manuale, iar critica literară a ignorat-o și ea aproape total. Programa școlară, cu vagile ei indicații, era singurul indiciu în predarea acestor chestiuni. Și mulți profesori se limitau la litera programei.

De aceea am socotit foarte bine venită inițiativa „Vieții rominești” de a organiza discuții în jurul curentelor antirealiste de la începutul acestui veac. Cîteva studii

docte au concretizat măsura luată de redacția revistei. Discuțiile purtate ulterior vin însă mai degrabă să ridice probleme decît să aducă rezolvarea lor. De aceea se ridică multe semne de întrebare în aceste chestiuni, apar multe contradicții.

De obicei, în predarea literaturii romine de după 23 August 1944 profesorii se străduiesc să-i facă pe elevi să înțeleagă teoretic în ce constă metoda realist-socialistă. Cînd se trece la analiza pe text a literaturii se întîmpină însă dificultăți în precizarea pe concret a caracterului realist-socialist al fiecărei opere literare.

Poate că ar fi util să se întreprindă un studiu pe baza operelor prevăzute de programa școlară, în care, în mod organizat, sistematic, să se încerce o apreciere a acestor opere în lumina trăsăturilor realismului socialist, ceea ce ar fi de un real folos cadrelor didactice de specialitate și elevilor.

De asemenea, pentru o orientare în mare și mai justă a învățămîntului, ar fi necesar un studiu în care să se trateze sistematic și pe probleme, evoluția criticilor literare romine. Studiile izolate — uneori adîncite — apărute pînă acum ar permite o asemenea lucrare de sinteză.

De cel puțin același interes ar fi un studiu al curentelor literare la noi. Profesorii ar putea să se orienteze mai ușor la lecțiile recapitulative, la încadrarea în

epocă a scriitorilor, la orientarea întregii predări a literaturii în școală. În general, aceste chestiuni par cunoscute. O prezentare sintetică, riguros științifică, marxistă a lor este însă absolut necesară pentru școală.

Pentru o privire de ansamblu științifică asupra literaturii romine socotim că, fără să se aștepte Istoria literaturii romine de proporții mari, proiectată de Institutul de literatură și folclor al Academiei R.P.R. ar fi foarte utilă — și pentru învățămînt și pentru marele public — alcătuirea unei istorii literare de popularizare.

Lipsește pentru învățămînt antologii literare pe cicluri de clase, pe care elevii să le folosească în lectura lor extrașcolară. Este necesară o stimulare a creației literare pe măsura cerințelor învățămîntului. Greu putem găsi, deși s-a scris mult pentru tineret în ultimii ani, texte literare pe care să le folosim în diferite manuale de limba romină pentru clasele I—VII. Limbajul, uneori inaccesibil, proporția textelor, insuficienta grijă pentru unitatea lor le fac adesea nefolosibile în manuale.

Devine din ce în ce mai necesară și o antologie de poezii sau de schițe și nuvele din literatura actuală pentru clasa a XI-a.

Pentru predarea literaturii la clasele mari, alcătuirea unor volume în care să fie incluse cele mai valoroase articole de critică literară, pe scriitori, ar fi foarte utilă. Cîți dintre profesorii de limba romină au reușit în ultimii ani să-și întocmească colecții de ziare și reviste pentru a le avea la dispoziție pentru orice îm-

In vileag

Este ora opl fix. A sunat de intrare pentru prima lecție. La școlile din raionul Roșiori de Vede, ca și în toate celelalte școli din țară, învățătorii și profesorii se pregătesc să intre în clasă. Dar în acest raion ei nu-și pot lua sub braț catalogul. De ce? Pentru un motiv foarte simplu: școlile din acest raion n-au primit încă în acest an cataloagele.

Să fie de vină Tipografia învățămîntului, care are în sarcina să tipărească și difuzarea imprimatelor școlare? Nicidecum: tipografia s-a străduit să facă față la timp cererilor crescînde de imprimare școlare, ca urmare a dezvoltării rețelei de unități. Încă din toamna anului trecut ea a trimis secțiilor raionale de învățămînt și cultură, deci și celei de la Roșiori de Vede, opusul necesarului de imprimare pentru 1960/61, cerînd să-l completeze și să-l restituie pînă în luna februarie. Secția de învățămînt și cultură de la Roșiori de Vede nu a restituit însă nici pînă astăzi acest opus, deși era cea mai interesată să se îngrijească de aprovizionarea școlilor cu cataloage.

Abia după deschiderea anului școlar, în a doua jumătate a lunii septembrie, și-a dat seama că școlile nu au cataloage și și-a adus aminte că acestea trebuiau comandate. Dar tipografia bineînțeles, n-a putut să le livreze imediat.

Nu este acesta un caz vădit de neglijență din partea secției de învățămînt și cultură a raionului Roșiori de Vede și n-ar fi cazul ca cel vinovați să fie trași la răspundere?

C. Enache

Programa de materialism dialectic și istoric

pentru examenul de gradul II al cadrelor didactice care predau discipline de cultură generală

I. INTRODUCERE

TEMA 1. CREAREA MATERIALISMULUI DIALECTIC ȘI ISTORIC DE CĂTRE K. MARX ȘI FR. ENGELS — O REVOLUȚIE ÎN FILOZOFIE

a) Filozofia — concepție generală despre lume. Problema fundamentală a filozofiei (raportul dintre materie și conștiință) și cele două laturi ale ei. Opoziția dintre materialism și idealism. Unitatea indisolubilă dintre materialism și știință. Incompatibilitatea idealismului cu știința. Metoda în filozofie: dialectica și metafizica; opoziția dintre metoda dialectică și cea metafizică. Caracterul de clasă al filozofiei. Rădăcinile de clasă ale idealismului. Lupta partidelor în filozofie — oglindire a luptei de clasă. Istoria filozofiei — istoria apariției și dezvoltării concepției materialiste despre lume în lupta cu idealismul.

b) Apariția și dezvoltarea filozofiei marxiste. Esența revoluției săvârșite de marxism în filozofie. Etapa leninistă a filozofiei marxiste. Condițiile social-istorice ale apariției filozofiei marxiste. Izvoarele teoretice și premisele naturalist-științifice ale apariției filozofiei marxiste. Esența revoluției săvârșite de marxism în filozofie. Transformarea filozofiei în știință. Obiectul filozofiei marxiste și raportul ei cu științele speciale. Unitatea indisolu-

bilă dintre metoda dialectică și teoria materialistă în filozofia marxistă. Crearea materialismului istoric — unica concepție științifică despre societate. Caracterul unitar și consecvent științific al concepției materialiste despre lume. Schimbarea radicală a funcției sociale a filozofiei. Filozofia marxistă — expresie științifică a intereselor fundamentale ale clasei muncitoare — instrument de cunoaștere și transformare revoluționară a naturii și societății, instrument al construirii comunismului. Partinitatea filozofiei marxiste. Unitatea indisolubilă dintre obiectivitatea științifică și partinitatea proletară. Caracterul creator al filozofiei marxist-leniniste. Unitatea dintre teorie și practică. Dezvoltarea materialismului dialectic și istoric de către Lenin. Însemnătatea luptei lui Lenin împotriva curentelor revizioniste, pentru apărarea bazelor filozofiei marxiste, pentru dezvoltarea ei în lumina noilor date ale științei și practicii sociale. Dezvoltarea filozofiei marxist-leniniste în documentele P.C.U.S. și ale celorlalte partide comuniste și muncitorești frățești, în lucrările conducătorilor mișcării comuniste.

II. MATERIALISMUL DIALECTIC

TEMA 2. MATERIALITATEA LUMII, MATERIA ȘI FORMELE EI FUNDAMENTALE DE EXISTENȚĂ

a) Concepția marxist-leninistă despre materie și însemnătatea ei. Elaborarea de către V. I. Lenin a categoriei de materie. Critica înțelegerii mecaniciste a materiei. Raportul dintre categoria filozofică de materie și teoriile științifico-naturaliste despre structura și proprietățile materiei.

b) Mișcarea, modul de existență a materiei. Unitatea indisolubilă dintre materie și mișcare. Formele mișcării materiei și raportul lor reciproc. Raportul dintre mișcare și repaos. Confirmarea tezelor materialismului filozofic marxist asupra unității materiei și mișcării de către științele contemporane ale naturii.

c) Spațiul și timpul — forme obiective de existență a materiei. Insușirile lor. Critica interpretării idealiste și materialist-metafizice a spațiului și timpului. Datele

științelor moderne ale naturii despre legătura indisolubilă dintre materie, mișcare, spațiu și timp. Infinitatea lumii în spațiu și timp.

d) Unitatea materială a lumii. Fundamentarea filozofică și naturalist-științifică a tezei unității materiale a lumii. Critica monismului idealist și a dualismului. Critica reprezentărilor religioase despre lume.

e) Datele filozofiei marxiste și ale științelor contemporane, infirmare a concepțiilor religioase despre lume. Folosirea tezei materialității lumii în predarea diferitelor obiecte de învățămînt și în alte activități școlare, în scopul formării concepției științifice despre lume la elevi și al educării lor în spiritul ateismului științific.

TEMA 3. CONEXIUNEA UNIVERSALĂ A OBIECTELOR ȘI FENOMENELOR LEGEA CA LEGĂTURĂ NECESARĂ ȘI ESENȚIALĂ ÎNTRE FENOMENE

a) Dialectica materialistă ca știință a conexiunii universale. Lumea ca un întreg unitar; critica înțelegerii metafizice a naturii și societății. Caracterul obiectiv al conexiunii universale. Varietatea legăturilor din natură și societate.

b) Legea ca oglindire a legăturilor esențiale, generale și necesare ale lumii materiale. Caracterul obiectiv al legilor. Legile naturii și legile societății. Cunoașterea și folosirea legilor obiective din natură și societate. Critica concepției voluntariste și fetișiste asupra legilor. Legi ge-

nerale și legi specifice. Legile fundamentale ale dialecticii materialiste, reflectare a legăturilor celor mai generale și a dezvoltării în lumea materială.

c) Formarea la elevi, în cadrul diferitelor activități școlare, a noțiunilor despre conexiunea universală a obiectelor și fenomenelor, despre lege ca oglindire a legăturilor esențiale, necesare și generale ale lumii materiale și combaterea înțelegerii metafizice a naturii și societății.

TEMA 4. LEGILE FUNDAMENTALE ALE DIALECTICII MATERIALISTE

I) Legea unității și luptei contrariilor.

Dialectica, știința legilor generale de dezvoltare a naturii, societății și gândirii omenesti.

Legea unității și luptei contrariilor — esența dialecticii materialiste. Dedublarea unicului în laturile contrarii. Caracterul relativ al unității contrariilor și caracterul absolut al luptei lor. Lupta contrariilor ca izvor intern al dezvoltării. Critica metafizicii și religiei în problema izvorului mișcării și dezvoltării.

Universalitatea și specificitatea contradicțiilor. Caracterul specific al contradicțiilor în diverse forme de mișcare a materiei. Varietatea contradicțiilor (interne, externe, principale, neprincipale).

Specificul contradicțiilor sociale:

a) Contradicțiile antagoniste. Baza lor obiectivă. Modul lor de rezolvare. Lupta de clasă, izvor al dezvoltării societății pe anumite trepte ale istoriei. Contradicțiile imperialismului. Contradicția dintre sistemul socialist și cel capitalist. Principiul leninist al coexistenței pașnice. Critica teoriilor burgheze și revizioniste cu privire la rezolvabilitatea contradicțiilor, împăcarea contradicțiilor, teoria echilibrului, a integrării pașnice a capitalismului în socialism.

b) Contradicțiile neantagoniste. Baza lor obiectivă. Liniile de dezvoltare și modul specific de rezolvare a lor. Caracterul neantagonist al contradicțiilor în socialism și căile rezolvării lor. Forțele motrice ale dezvoltării societății socialiste și rolul lor în rezolvarea contradicțiilor neantagoniste: (unitatea moral-politică, patriotis-

mul socialist, internaționalismul proletar). Critica și autocritica — metoda de dezvoltare și rezolvare a contradicțiilor în societatea socialistă, de îmbunătățire continuă a întregii activități economice, politice și social-culturale. Rolul luptei de opinie în dezvoltarea științei și artei. Congresul al III-lea al P.M.R. despre lupta de clasă în etapa actuală. Combaterea teoriilor revizioniste despre așa-zisa stingere a luptei de clasă în perioada de trecere de la capitalism la socialism. Formarea treptată la elevi, potrivit cu particularitățile de vîrstă și obiectul predat, a concepției despre legea unității și luptei contrariilor ca motor al mișcării, transformării și dezvoltării în natură și societate și combaterea concepțiilor mistice cu privire la izvorul mișcării.

II) Legea trecerii de la schimbări cantitative la schimbări calitative.

Determinarea cantitativă și calitativă. Unitatea dialectică a cantității și calității — măsura. Dialectica schimbărilor cantitative. Trecerea de la schimbări cantitative la schimbări calitative radicale. Confirmarea legii trecerii de la schimbări cantitative la schimbări calitative de către științele moderne ale naturii și societății. Saltul calitativ — formă logică și universală a trecerii de la o calitate la alta. Varietatea formelor de salt în natură și societate. Evoluția și revoluția. Revoluția socială ca trecere prin salt de la o orînduire la alta. Saltul revoluționar în țara noastră. Critica reformismului și a aventurismului de stînga. Critica revizionismului contemporan și pro-

blema căilor și formelor trecerii de la capitalism la socialism. Înarmarea treptată a elevilor, potrivit cu particularitățile de vîrstă și specificul activității școlare, cu cunoștințe privind legea trecerii de la schimbări cantitative la schimbări calitative și combaterea concepțiilor mistice idealiste cu privire la dezvoltare.

III) Legea negării negației — expresie a dezvoltării progresive în natură și societate.

Negarea ca trecere de la vechi la nou, de la trepte inferioare la trepte superioare în procesul dezvoltării. Negarea dialectică și negarea metafizică. Negarea ca moment de legătură în procesul dezvoltării. Negația dialectică ca apariție a noului, distrugere a vechiului și păstrarea conținutului pozitiv acumulat anterior. Preluarea critică a moștenirii cul-

turale ca negare dialectică. Necesitatea însușirii științei și tehnicii înaintate naționale și de peste hotare și a folosirii ei în construirea socialismului. Caracterul obiectiv al progresului. Negarea negației ca expresie a dezvoltării ascendente în spirală. Critica înțelegerii metafizice a dezvoltării ca mișcare în cerc. Congresul al III-lea al P.M.R. despre dezvoltarea progresivă ascendentă a țării noastre spre comunism. Formarea treptată la elevi, potrivit cu particularitățile de vîrstă și specificul activităților școlare, a concepției despre dezvoltarea dialectică de la inferior la superior și combaterea concepțiilor idealiste (mistiche) cu privire la progres.

Unitatea legilor dialecticii. Dialectica materialistă — singura teorie științifică a dezvoltării, metodă de cunoaștere și transformare revoluționară a lumii.

TEMA 5. MATERIA ȘI CONȘTIINȚA

a) Primordialitatea materiei și caracterul secund al conștiinței. Combaterea concepțiilor idealiste privind raportul dintre materie și conștiință.

b) Apariția vieții, salt calitativ în dezvoltarea istorică a materiei. Unitatea dintre materia fără viață și materia vie. Știința contemporană despre apariția materiei vii din materia fără viață. Combaterea teoriilor idealiste despre apariția vieții.

c) Dezvoltarea funcției de reflectare în evoluția materiei vii. (Excitabilitate, sensibilitate, senzație). Conștiința ca reflectare a lumii materiale.

d) Gîndirea, funcție a materiei superior organizate, a creierului omenesc. Creierul

— organul gîndirii. Critica înțelegerii idealiste a raportului dintre materie și gîndire, dintre psihic și fiziologic. Învățătura lui Pavlov despre activitatea nervoasă superioară, confirmare naturalist-științifică a materialismului dialectic.

e) Rolul muncii în apariția conștiinței. Conștiința ca produs al dezvoltării istorico-sociale. Raportul dintre gîndire și limbaj. Critica idealismului semantic. Raportul dintre existența socială și conștiința socială. Rolul activ al conștiinței sociale în dezvoltarea societății. Importanța tezei privind primordialitatea materiei asupra conștiinței pentru știință, practică și activitatea instructiv-educativă din școală.

TEMA 6. TEORIA MARXIST-LENINISTĂ A CUNOAȘTERII

a) Cognoscibilitatea lumii și a legilor ei. Teoria marxist-leninistă a cunoașterii ca teorie a reflectării, generalizare a practicii social-istorice, a științei și tehnicii. Critica scepticismului și agnosticismului. Critica religiei și fideismului ca negare a necesității și posibilității cunoașterii științifice. Esența lor de clasă.

b) Categoria marxist-leninistă a practicii. Rolul practicii social-istorice în cunoaștere. Practica — baza, forța motrice și scopul cunoașterii.

c) Treptele cunoașterii: 1. Treapta senzorială. Cunoașterea senzorială ca legătură nemijlocită cu realitatea exterioară și ca imagine subiectivă a lumii obiective. Percepția și reprezentarea, forme mai complexe ale cunoașterii senzoriale. Rolul practicii în trecerea dialectică de la treapta senzorială, la gîndirea abstractă. 2. Treapta logică. Gîndirea — reflectare mijlocită și generalizată a realității obiective. Rolul noțiunii, judecării și raționamentului în procesul cunoașterii. Rolul ipotezei și experimentului în cunoașterea științifică. Valoarea cognitivă a abstracțiilor și științifice. Cunoașterea ca trecere de la fenomen la esență, de la o esență mai puțin profundă la una mai profundă.

Rădăcinile gnoseologice ale idealismului. Unitatea dialectică a treptelor cunoașterii. Caracterul dialectic al procesului cunoașterii. Caracterul istoric al cunoașterii.

d) Materialismul dialectic despre adevăr. Adevărul obiectiv, relativ și absolut. Caracterul concret al adevărului. Practica — criteriul adevărului. Critica teoriilor idealiste despre criteriul adevărului. Unitatea dintre teorie și practică, principiul fundamentat al filozofiei marxiste. Confirmarea în practică a marxism-leninismului. Generalizarea și popularizarea experienței înaintate și a practicii noi. Critica încercărilor revizioniste de a nega valoarea universală a practicii construirii socialismului și comunismului în U.R.S.S. Activitatea partidelor comuniste și muncitorești, expresie a unității teoriei și practicii. Aplicarea creatoare de către P.M.R. a teoriei marxist-leniniste în practica construirii socialismului. Importanța teoriei cunoașterii a materialismului dialectic pentru dezvoltarea științelor naturii, științelor sociale și a activității didactice. Teoria marxist-leninistă a cunoașterii — fundamentul teoretic al psihologiei științifice. Procesul de învățămînt ca proces de cunoaștere.

TEMA 7. CATEGORIILE DIALECTICII MATERIALISTE

Categoriile dialecticii materialiste ca reflectare a însușirilor și raporturilor celor mai generale ale lumii materiale. Rolul categoriilor dialectice în cunoașterea științifică, în practică și în activitatea instructiv-educativă din școală. Concepția

materialist-dialectică despre categoriile: lege, esență și fenomen, conținut și formă, cauză și efect, necesitate și împlinire, necesitate și libertate, posibilitate și realitate. Critica concepțiilor idealiste și metafizice asupra categoriilor filozofice.

III. MATERIALISMUL ISTORIC

TEMA 8. MATERIALISMUL ISTORIC — ȘTIINȚA LEGILOR CELOR MAI GENERALE DE DEZVOLTARE A SOCIETĂȚII

a) Problema raportului dintre existența socială și conștiința socială. Critica concepțiilor premarxiste despre societate. Revoluționarea concepțiilor despre societate de către K. Marx și Fr. Engels. Obiectul materialismului istoric. Unitatea dintre materialismul dialectic și materialismul istoric. Materialismul istoric despre existența socială și conștiința socială. Factorii obiectivi și subiectivi ai dezvoltării societății.

b) Caracterul obiectiv al legilor dezvoltării societății. Deosebirea dintre legile naturii și legile societății. Critica voluntarismului și fatalismului. Masele populare, forță hotărîtoare în dezvoltarea societății. Cunoașterea și folosirea legilor dezvoltării sociale. Caracterul de clasă al folosirii legilor dezvoltării sociale.

c) Materialismul istoric — baza metodologică a științelor despre societate. Raportul dintre materialismul istoric și ce-

lelalte științe sociale. Necesitatea cunoașterii profunde a tezelor materialismului istoric de către profesorii care predau științele sociale în școală. Necesitatea formării concepției științifice despre societate la elevi și a combaterii concepțiilor mistice cu privire la societate.

d) Caracterul creator al materialismului istoric. Materialismul istoric — știință în permanență dezvoltare. Practica construirii socialismului și comunismului, izvor de noi generalizări teoretice în domeniul materialismului istoric concretizate în documentele partidelor comuniste și muncitorești.

e) Partinitatea materialismului istoric. Critica principalelor tendințe ale sociologiei burgheze contemporane: negarea legilor obiective, negarea luptei de clasă etc. Materialismul istoric, instrument de cunoaștere științifică și transformarea revoluționară a societății.

TEMA 9. PRODUCȚIA MATERIALĂ, TEMELIA VIEȚII SOCIALE

Rolul muncii în apariția societății. Condițiile vieții materiale a societății.

a) Rolul mediului geografic ca una din condițiile necesare și permanente ale so-

cietății. Critica determinismului geografic. Influența societății asupra mediului geo-

grafic. Caracterul antiștiințific și substratul de clasă al geopoliticii.

b) Rolul factorului demografic în dezvoltarea societății. Dependența creșterii populației de caracterul orînduirii sociale, de nivelul dezvoltării societății. Demascarea social-darwinismului, a malthusianismului contemporan etc.

c) Modul de producție a bunurilor materiale, factorul determinant în dezvoltarea societății. Cele două laturi ale modului de producție: forțele de producție și relațiile de producție. Elementele lor componente. Categoria de formațiune social-economică. Tipurile istorice de formațiuni social-economiche. Istoria dezvoltării sociale — istoria modurilor de producție, istoria maselor muncitoare.

d) Dialectica dezvoltării forțelor de producție și a relațiilor de producție. Legea concordanței relațiilor de producție cu caracterul forțelor de producție. Raportul dintre forțele de producție și relațiile de producție. Caracterul determinant al forțelor de producție. Rolul de motor principal și de frînă al relațiilor de producție

în dezvoltarea forțelor de producție. Apariția noilor relații de producție în sinul vechii orînduirii. Revoluția socială, calea rezolvării contradicțiilor dintre forțele de producție și relațiile de producție.

e) Particularitățile apariției modului de producție socialist. Forțele de producție ale socialismului. Esența relațiilor de producție socialiste și concordanța lor cu caracterul forțelor de producție. Rolul partidului și rolul Statului socialist în rezolvarea contradicțiilor dintre forțele de producție și relațiile de producție în socialism și perfecționarea continuă a relațiilor de producție socialiste. Superioritatea modului de producție socialist.

f) Procesul de formare a modului de producție socialist în țara noastră, cerința a legii concordanței relațiilor de producție cu caracterul forțelor de producție. Importanța Hotărîrilor Congresului al III-lea al P.M.R. pentru dezvoltarea forțelor de producție și relațiilor de producție socialiste din țara noastră.

g) Congresul al XXI-lea al P.C.U.S. despre crearea bazei tehnico-materiale a comunismului și despre dezvoltarea relațiilor de producție socialiste în procesul trecerii la comunism.

TEMA 10. MARXISM-LENINISMUL DESPRE ROLUL MASELOR POPULARE ȘI AL PERSONALITĂȚII ÎN ISTORIE

a) Materialismul istoric despre rolul maselor în istorie. Raportul dintre legitimitatea obiectivă a dezvoltării sociale și activitatea creatoare a oamenilor. Critica teoriilor burgheze care neagă rolul maselor în istorie. Rolul maselor populare în producția socială, în viața politică și în dezvoltarea culturii spirituale. Creșterea rolului maselor de-a lungul dezvoltării sociale. Rolul deosebit al proletariatului. Creșterea rolului maselor conduse de proletariat în epoca revoluției proletare. Conducerea de către partid, garanția victoriei celor ce muncesc în lupta pentru socialism. Rolul crescînd al maselor în viața internațională, în condițiile contemporane. Schimbarea radicală a condițiilor activității maselor în socialism și caracterul acestei activități. Rolul maselor populare conduse de partid în crearea și dezvoltarea orînduirii democrat-populare în țara noastră. Rolul activ al maselor în elaborarea și îndeplinirea planurilor dezvoltării economiei și culturii socialiste în țara noastră.

b) Marxism-leninismul despre rolul personalității în istorie. Rolul clericilor marxism-leninismului și al conducătorilor partidelor comuniste în mișcarea muncitorească. Raportul dintre mase, clase, partid, conducători. Combaterea teoriilor religioase și voluntariste cu privire la rolul personalității. Critica negării anarhiste a rolului conducătorilor.

c) Partidul Comunist, conducătorul și organizatorul maselor populare în lupta pentru victoria socialismului și comunismului. Unitatea dintre partid, guvern și popor, garanția victoriei socialismului și a trecerii spre comunism în țările lagărului socialist. Întărirea legăturilor P.M.R. cu masele populare. Rolul maselor populare în lupta pentru pace, democrație și socialism. Impotanța tezei marxist-leniniste cu privire la rolul maselor și personalității în istorie pentru activitatea didactică din școală.

TEMA 11. BAZA ȘI SUPRASTRUCTURA SOCIETĂȚII. CONSTRUIREA BAZEI ȘI SUPRASTRUCTURII SOCIALISTE ÎN ȚARA NOASTRĂ

a) Materialismul istoric despre baza economică și suprastructura societății. Definiția bazei și suprastructurii și rolul lor în dezvoltarea societății. Legătura reciprocă dintre bază și suprastructură. Legătura suprastructurii cu producția prin intermediul bazei. Independența relativă a suprastructurii. Continuitatea elementelor suprastructurii în istoria dezvoltării societății. Interacțiunea elementelor suprastructurii. Caracterul contradictoriu al bazei și suprastructurii societăților împărțite în clase antagoniste. Caracterul perimat și retrograd al bazei economice a orînduirii capitaliste și caracterul profund reacționar al ideologiei și instituțiilor suprastructurale ale burgheziei imperialiste.

b) Baza și suprastructura societății socialiste. Particularitățile apariției și dezvoltării bazei și suprastructurii socialiste. Rolul deosebit al suprastructurii socialiste în formarea și consolidarea bazei socialiste. Raportul C.C. al P.C.U.S. la Congresul al XXI-lea al P.C.U.S. despre rolul deosebit al partidului și al statului sovietic în construirea socialismului și în trecerea la comunism. Critica teoriilor revizioniste cu privire la apariția spontană și a mersului de la sine în dezvoltarea relațiilor socialiste, cu privire la negarea sau subaprecierea importanței hotărîtoare a partidului și statului ca principale elemente ale suprastructurii în procesul construirii socialismului. Importanța universal valabilă a experienței construcției bazei și suprastructurii socialiste în U.R.S.S.

c) Formarea bazei și suprastructurii socialiste în țara noastră. Rolul conducător și îndrumător al P.M.R. în construirea, consolidarea și dezvoltarea bazei și suprastructurii socialiste în R.P.R. Rolul statului democrat-popular în crearea și consolidarea bazei economice noi, socialiste și în lichidarea bazei economice vechi, capitaliste. Importanța hotărîrilor și măsurilor luate de partid la Congresul al III-lea al P.M.R. pentru dezvoltarea bazei și suprastructurii socialiste în R.P.R. Școala ca fenomen de suprastructură. Reforma învățămîntului din 1948, punctul de cotitură de la școala burgheză la școala socialistă, de la educația burgheză la educația comunistă. Hotărîrile de partid și de stat cu privire la dezvoltarea învățămîntului în țara noastră.

TEMA 12. CONȘTIINȚA SOCIALĂ ȘI FORMELE EI

Materialismul istoric despre existența socială și conștiința socială. Conștiința socială, reflectare complexă a existenței sociale. Rolul activ al ideilor în viața societății.

reacționară a moralei religioase. Morala burgheză, baza ei economică. Egoismul și individualismul — trăsături principale ale moralei burgheze. Caracterul antiuman și ipocrit al moralei burghezo-imperialiste.

Marxism-leninismul despre morala comunistă. Baza economică a moralei comuniste. Trăsăturile principale ale moralei comuniste. Colectivismul, umanismul, patriotismul socialist și internaționalismul proletar. Lupta pentru construirea socialismului, esența moralei comuniste. Sarcinile cadrelor didactice privind educarea tineretului școlar și a oamenilor muncii în spiritul moralei comuniste și căile de realizare a acestor sarcini. Lupta împotriva rămășițelor moralei burgheze în mentalitatea elevilor și a maselor (atitudinea față de muncă, învățatură, față de proprietatea obștească, legalitatea socialistă, atitudinea față de familie etc). Rolul conducător al P.M.R. în procesul de educare comunistă a oamenilor muncii. Congresul al XXI-lea al P.C.U.S. despre rolul partidului și al statului sovietic în educarea maselor în spiritul moralei comuniste.

c) Artă ca formă a conștiinței sociale. Obiectul artei și specificul cunoașterii artistice. Caracterul de clasă al artei în societatea împărțită în clase antagoniste. Critica teoriei reacționare a „artei pentru artă”. Degenerarea artei burgheze în epoca imperialismului. Despre arta realist-socialistă. Conținutul socialist și forma națională a artei și literaturii. Legătura artei realist-socialiste cu viața poporului. Lupta pentru un înalt conținut de idei al operelor de artă și pentru desăvîrșirea măiestriei artistice a creatorilor. Necesitatea

Formele conștiinței sociale:

a) Concepțiile politice și juridice, reflectare a orînduirii economice a societății. Rolul deosebit al ideologiei politice; influența ei asupra tuturor formelor conștiinței sociale. „Politicul, expresia concentrată a economiei”. Dreptul, reflectarea relațiilor economice dominante, ca expresie a voinței claselor dominante ridicate la rangul de lege. Opoziția radicală dintre ideologia politică și juridică a proletariatului și a burgheziei. Caracterul reacționar al ideologiei politice și juridice a burgheziei imperialiste. Caracterul științific și revoluționar al concepțiilor politice și juridice ale clasei muncitoare. Ideologia politică a partidului marxist-leninist — expresie a intereselor fundamentale ale maselor muncitoare. Caracterul științific al politicii P.M.R. de construire a socialismului. Lupta P.M.R. împotriva rămășițelor ideologice burgheze în țara noastră, pentru făurirea și dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor. Sarcinile cadrelor didactice în formarea conștiinței socialiste a elevilor și mijloacele de realizare a acestor sarcini. Sarcinile cadrelor didactice în formarea conștiinței socialiste a maselor.

b) Morala, formă a conștiinței sociale. Originea și esența moralei. Morala și dreptul. Caracterul istoric al moralei. Caracterul de clasă al moralei în societatea scindată în clase antagoniste. Critica concepțiilor idealiste despre morală. Esența

conducerii de către partid a artei și literaturii.

Făurirea artei socialiste, parte integrantă a revoluției culturale în țara noastră. Sarcinile cadrelor didactice în răspîndirea literaturii și artei socialiste în lupta împotriva ideologiei reacționare burgheze, pentru educarea elevilor și maselor în spiritul comunismului. Educația estetică, parte integrantă a educației comuniste.

d) Știința — formă a conștiinței sociale. Practica social-istorică, baza apariției și dezvoltării științei. Cunoașterea științifică, instrument de transformare a naturii și societății. Manifestarea spiritului de partid în științele naturii și științele sociale. Raportul dintre știință și ideologie. Necesitatea curățirii științelor de zgura interpretărilor idealiste și interpretarea lor în spiritul consecvent științific al materialismului dialectic. Orînduirea socială și dezvoltarea științei, caracterul dezvoltării și folosirii științei în țările imperialiste.

Locul și rolul științei în socialism. Lupta pentru noi cuceriri științifice și pentru aplicarea lor în viață. Urișele cuceriri ale științei în socialism. Întrecerea dintre socialism și capitalism în domeniul științei. Caracterul planificat și ritmul rapid al dezvoltării științei în socialism. Știința sovietică în fruntea științei mondiale. Tradițiile progresiste ale științei din țara noastră. Înfiorarea științei în regimul de-

TEMA 13. TEORIA MARXIST-LENINISTĂ A CLASELOR ȘI LUPTEI DE CLASĂ ÎN ȚARA NOASTRĂ ÎN PERIOADA DE TRECERE

a) Definiția marxist-leninistă a claselor sociale.

b) Originea claselor sociale. Structura de clasă a societății și dependenței ei de modul de producție.

c) Interesele de clasă și lupta de clasă. Clase și partide.

d) Clasele și lupta de clasă în orînduirea capitalistă. Contradicția fundamentală a modului de producție capitalist — baza obiectivă a luptei de clasă dintre proletariat și burghezie. Rolul istoric al proletariatului în lupta împotriva capitalismului. Formele luptei de clasă a proletariatului. Rolul partidului marxist-leninist în lupta de clasă a proletariatului. Combaterea teoriilor burgheze și revizioniste care neagă existența claselor și luptei de clasă în capitalismul contemporan.

e) Necesitatea desființării claselor. Mișcarea istorică de însemnătate mondială a proletariatului. Victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și crearea sistemului socialist mondial, confirmare deplină a teoriei marxist-leniniste cu privire la inevitabilitatea pieirii capitalismului. Clasele în U.R.S.S., baza lor econo-

TEMA 14. MARXISM-LENINISMUL DESPRE PARTIDUL REVOLUȚIONAR AL CLASEI MUNCITOARE

a) Lupta lui K. Marx și Fr. Engels pentru unirea socialismului științific cu mișcarea muncitorească. Crearea și activitatea Internaționalei I-a și a Internaționalei a II-a. Formarea partidelor socialiste în țările din apusul Europei. Apariția curentelor oportuniste în mișcarea muncitorească. Rădăcinile de clasă și ideologice ale oportunistismului. Lupta dusă de V. I. Lenin împotriva reformismului și revizionismului. Falimentul Internaționalei a II-a.

b) Învățătura marxist-leninistă despre partidul revoluționar al clasei muncitoare. P.C.U.S. — primul partid de tip nou. Condițiile istorice ale creării partidului de tip nou. Lupta lui V. I. Lenin pentru crearea partidului de tip nou. Învățătura marxist-leninistă despre rolul partidului revoluționar al clasei muncitoare ca forță care revoluționează, organizează și conduce mișcarea muncitorească. Deosebirea radicală dintre politica revoluționară și politica reformistă. Importanța teoriei revoluționare și a conștiinței socialiste pentru mișcarea muncitorească. Învățătura leninistă despre principiile organizatorice ale partidului marxist-leninist. Partidul ca întrupare a legăturii dintre detașamentul de avangardă a clasei muncitoare și masele populare. Unitatea rîndurilor partidului, izvorul și chezașia forței și invincibilității sale. Centralismul democratic — principiul fundamental de organizare a partidului clasei muncitoare. Rolul conducător al partidului în sistemul dictaturii proletariatului. Combaterea revizionismu-

TEMA 15. MARXISM-LENINISMUL DESPRE REVOLUȚIE

a) Revoluția — fenomen obiectiv al dezvoltării societății. Evoluția și revoluția. Esența și cauzele revoluției sociale. Factorii obiectivi și subiectivi ai situației revoluționare. Tipuri istorice de revoluții; caracterul și forțele lor motrice. Revoluțiile burgheze și burghezo-democratice. Teoria leninistă a transformării revoluției burghezo-democratice în revoluția socialistă.

b) Teoria leninistă a revoluției socialiste. Cauzele și forțele motrice ale revoluției socialiste. Cucerirea puterii politice de către proletariat, premisă fundamentală și începutul revoluției socialiste. Deosebirea radicală dintre revoluția socialistă și revoluția burgheză. Însemnătatea istorico-mondială a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Congresul al XX-lea al P.C.U.S. despre formele de trecere de la capitalism la socialism în noile condiții istorice. Declarația consfățurii reprezen-

tații democrat-populare și rolul ei în construirea socialismului în țara noastră. Sarcinile cadrelor didactice în înarmarea elevilor cu bazele științei înaintate și legarea ei de practica construcției socialismului în țara noastră, de activitatea practică a muncitorilor și țărănilor.

e) Religia — reflectare fantastică, denaturată a realității. Marxism-leninismul despre originea și esența religiei. Opoziția dintre știință și religie. Rădăcinile de clasă ale religiei. Rolul social reacționar al religiei. Religia în slujba imperialismului. Puternicile tradiții ateiste ale gândirii științifice progresiste în țara noastră.

Marxism-leninismul — ateism științific militant. Atitudinea statului socialist și a partidului marxist față de religie. Lichidarea prejudecăților religioase — parte integrantă a educației comuniste a tineretului școlar și a oamenilor muncii. Antrenarea maselor la construcția socialismului, culturalizarea și propaganda științifică ateistă — mijloacele cele mai importante de lichidare a rămășițelor religioase. Explicarea legilor de dezvoltare ale naturii și societății, baza propagandei antireligioase. Sarcinile cadrelor didactice în lupta împotriva misticismului și obscurantismului, pentru răspîndirea științei și culturii în rîndurile poporului.

Sarcinile cadrelor didactice în înfăptuirea educației ateist-științifice a elevilor și căile de realizare a acestor sarcini.

A CLASELOR ȘI LUPTEI DE CLASĂ. A CLASELOR ȘI LUPTEI DE CLASĂ ÎN ȚARA NOASTRĂ ÎN PERIOADA DE TRECERE

mică și raporturile dintre ele. Congresul al XXI-lea al P.C.U.S. despre căile desființării claselor.

f) Clasele și lupta de clasă în perioada actuală în țara noastră. Schimbările în structura de clasă în R.P.R. Aplicarea creatoare de către P.M.R. a învățaturii marxist-leniniste privind lichidarea claselor antagoniste în socialism. Importanța Decretului Prezidiului Marii Adunări Naționale a R.P.R. din 28 martie 1959 cu privire la lichidarea rămășițelor oricăror forme de exploatare a omului de către om în agricultură. Politica P.M.R. de întărire a alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare. Congresul al III-lea al P.M.R. despre lupta de clasă în etapa actuală. Sarcinile cadrelor didactice în înarmarea elevilor cu concepția științifică marxist-leninistă cu privire la clase și lupta de clasă, în educarea acestora în spiritul dragostei și devotamentului față de clasa muncitoare și partidul ei marxist-leninist. Necesitatea întăririi vigilenței față de manifestările ideologiei burgheze și a altor forme ale luptei de clasă folosite de dușmanii interni și externi ai poporului nostru.

TEMA 14. MARXISM-LENINISMUL DESPRE PARTIDUL REVOLUȚIONAR AL CLASEI MUNCITOARE

lui contemporan care neagă rolul conducător al partidului în revoluția și construcția socialismului. P.C.U.S. — primul partid de tip nou, model pentru toate partidele comuniste și muncitorești. Importanța unității mișcării comuniste internaționale pentru victoria comunismului.

c) Crearea P.C.R. victoria istorică a leninismului împotriva oportunistismului în mișcarea muncitorească din țara noastră. P.C.R. rezultat al procesului de dezvoltare istorică a luptei poporului muncitor din țara noastră. Lupta P.C.R. pentru mobilizarea maselor muncitoare împotriva regimului burghezo-moșieresc. Lupta P.C.R. pentru scoaterea României din războiul criminal antisovietic și întoarcerea armelor împotriva fascismului. Rolul P.C.R. în pregătirea și înfăptuirea insurrecției armate de la 23 August 1944. Lupta P.C.R. pentru realizarea unității organizatorice, politice și ideologice a clasei muncitoare. Congresul I al P.M.R. Crearea P.M.R., victoria deplină a leninismului împotriva oportunistismului în mișcarea muncitorească din țara noastră. P.M.R. forța conducătoare a poporului în opera de construire a socialismului în țara noastră. Politica partidului — expresia științifică a intereselor celor mai profunde ale poporului muncitor din patria noastră. Sarcinile cadrelor didactice în educația elevilor în spiritul dragostei și devotamentului față de partid, în spiritul luptei pentru înfăptuirea în practică a politicii partidului, chezașia viitorului luminos al patriei noastre.

tanților partidelor comuniste și muncitorești din țările socialiste din noiembrie 1957, ținută la Moscova, despre legile generale ale revoluției socialiste. Critica teoriilor revizioniste cu privire la revoluția socialistă.

c) Lupta maselor populare sub conducerea P.C.R. pentru desăvîrșirea revoluției burghezo-democratice și trecerea la revoluția socialistă în țara noastră. P.C.R., inițiatorul, organizatorul și conducătorul insurrecției armate de la 23 August 1944. Rolul maselor populare conduse de P.C.R. în înfăptuirea insurrecției armate, în răsturnarea guvernului Rădescu și în instaurarea Guvernului de la 6 Martie 1945. Congresul al II-lea al P.M.R. despre desfășurarea revoluției populare în țara noastră și despre cele două etape ale re-

Programa de materialism dialectic și istoric

(Urmare din pag. 7)

voluției. Caracterul, sarcinile și forțele motrice ale primei etape a revoluției în țara noastră. Lupta maselor populare sub conducerea P.C.R. pentru consolidarea regimului de democrație populară, refacerea

TEMA 16. MARXISM-LENINISMUL DESPRE STAT ȘI DICTATURA PROLETARIATULUI

Definiția marxist-leninistă a statului. Statul, categorie istorică. Tipurile istorice de stat. Esența de clasă a statului burghez. Caracterul reacționar al statului capitalist contemporan. Demascarea teoriilor apologetice ale revizionismului cu privire la statul capitalist contemporan.

Instaurarea dictaturii proletarietului — sarcină esențială a revoluției socialiste. Necesitatea istorică a dictaturii proletarietului. Alianța proletarietului cu masele largi muncitoare și în primul rând cu țărănimea muncitoare — baza politică a dictaturii proletarietului.

Esena și formele statului socialist. Sarcinile și funcțiile statului socialist. Congresul al XXI-lea al P.C.U.S. despre întărirea democrației socialiste în perioada

economiei naționale și zdrobirea partidelor burghezo-moșierești. Particularitățile trecerii la etapa socialistă a revoluției în țara noastră. Revoluția populară din țara noastră, proces revoluționar neîntrerupt. Congresul al III-lea al P.M.R. despre desăvârșirea construcției socialiste în țara noastră.

construcției comunismului. Sarcinile întăririi statului sovietic în perioada construcției desfășurate a comunismului.

Procesul de formare și dezvoltare a statului de democrație populară în țara noastră. R.P.R. — stat al dictaturii proletarietului. Rolul conducător al P.M.R. în sistemul dictaturii proletarietului. Statul democrat-popular — instrument principal al construirii socialismului. Centralismul democratic — principiul fundamental de organizare a statului socialist. Sfaturile populare, organe locale ale puterii de stat. Superioritatea democrației socialiste asupra „democrației” burgheze. Politica P.M.R. de întărire continuă a statului nostru democrat-popular. Congresul al III-lea al P.M.R. despre evoluția funcțiilor statului democrat-popular.

TEMA 17. MARXISM-LENINISMUL DESPRE PROBLEMA NAȚIONALĂ

Definiția marxist-leninistă a națiunii. Condițiile istorice ale apariției națiunilor. Etapele dezvoltării mișcării de eliberare națională. Mișcarea național-colonială în epoca contemporană. Procesul destrămării sistemului colonial al imperialismului. N. S. Hrușciov despre lichidarea definitivă a colonialismului. V. I. Lenin despre problema națională ca parte integrantă a revoluției proletare. Programul marxist-leninist de rezolvare a problemei naționale. U.R.S.S. — exemplu de rezolvare

marxist-leninistă a problemei naționale. Formarea națiunilor socialiste și deosebirea lor față de națiunile burgheze.

Situația minorităților naționale în România burghezo-moșierească. Lupta P.C.R. împotriva aspirării naționale. Lupta P.M.R. pentru rezolvarea marxist-leninistă a problemei naționale în țara noastră. Frăția dintre poporul român și minoritățile naționale — izvor al tăriei regimului democrat-popular. Necesitatea luptei continue împotriva manifestărilor de naționalism, șovinism și a izolării naționale.

TEMA 18. MARXISM-LENINISMUL DESPRE INTERNAȚIONALISMUL PROLETAR ȘI PATRIOTISMUL SOCIALIST.

Învățătura marxist-leninistă despre patrie și patriotism. Patriotismul poporului muncitor în condițiile orinduirilor bazate pe exploatare. Falsul patriotism al claselor exploatare.

Patriotismul socialist, treaptă superioară a patriotismului. Trăsăturile caracteristice

ale patriotismului socialist. Caracterul activ și de masă al patriotismului socialist. Patriotismul socialist, forță motrică a dezvoltării societății socialiste. Cum se manifestă patriotismul socialist în construcția socialismului.

Opoziția de neîmpăcat dintre patriotis-

mul socialist și naționalismul burghez. Naționalismul, arma otrăvită a burgheziei pentru alitarea vrăjbei naționale între oameni de diferite naționalități în scopul întăririi dominației ei de clasă.

Legătura indisolubilă dintre patriotismul socialist și internaționalismul proletar. cea mai înaltă expresie a intereselor de clasă și naționale ale oamenilor muncii. Unitatea dintre sarcinile naționale și internaționale ale clasei muncitoare. Formele de manifestare ale internaționalismului proletar în diferite perioade ale

istoriei mișcării muncitorești internaționale.

Internaționalismul proletar, baza politică a partidelor marxist-leniniste. Unitatea țărilor socialiste în frunte cu U.R.S.S. — garanția sigură a apărării independenței și suveranității naționale, izvor al forței și progresului social și național.

Educația elevilor în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar — sarcină de bază a cadrelor didactice.

TEMA 19. REVOLUȚIA CULTURALĂ, LEGE GENERAL VALABILĂ PENTRU TOATE ȚĂRILE CARE CONSTRUIESC SOCIALISMUL.

Esena și sarcinile revoluției culturale. Politica P.M.R. de înfăptuire a revoluției culturale în țara noastră.

Lupta ideologică în perioada de trecere de la capitalism la socialism. Necesitatea combaterii diferitelor forme ale ideologiei burgheze: naționalism, cosmopolitism, izolare națională, obiectivism etc. în artă, știință, cultură. Formarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii.

Trăsăturile noii culturi socialiste. Marxism-leninismul, baza ideologică a culturii socialiste. Noua cultură, națională în formă

— socialistă în conținut. Leninismul despre moștenirea culturală. Caracterul de clasă și de partid al culturii.

Formarea noii intelectualități — sarcină importantă a revoluției culturale. Lupta P.M.R. pentru democratizarea învățământului în țara noastră. Sarcinile cadrelor didactice în formarea conștiinței socialiste a elevilor. Sarcinile cadrelor didactice în înfăptuirea revoluției culturale.

Succesele politice, P.M.R. în înfăptuirea revoluției culturale în țara noastră.

TEMA 20. MARXISM-LENINISMUL DESPRE RĂZBOI ȘI PACE.

Marxism-leninismul despre originea și esența războaielor. Demascarea teoriilor idealiste și rasiste cu privire la originea războaielor. V. I. Lenin despre războaie drepte și războaie nedrepte. Marxism-leninismul despre cauzele și caracterul războaielor în imperialism. Congresul al XXI-lea al P.C.U.S. cu privire la posibilitatea înălțării războaielor mondiale din viața societății în epoca contemporană. Lagărul socialist în frunte cu U.R.S.S. — bastion al apărării și menținerii păcii în lumea întreagă. Lupta pentru pace, sarcină principală a partidelor comuniste și muncitorești în etapa actua-

lă. Principiul leninist al coexistenței pașnice între țări cu orinduri sociale diferite — linia generală a politicii externe a U.R.S.S. și a celorlalte țări din lagărul socialist. Importanța „Manifestului Păcii” adoptat de Consfătuirea de la Moscova a partidelor comuniste și muncitorești din noiembrie 1957. Propunerile guvernului Uniunii Sovietice la cea de-a 14-a și la cea de-a 15-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. cu privire la dezarmarea generală și totală. Întrecerea pașnică dintre cele două sisteme. Inevitabilitatea victoriei socialismului în întrecerea pașnică dintre cele două sisteme.

TEMA 21. VICTORIA INEVITABILĂ A SOCIALISMULUI ÎN LUMEA ÎNTREAGĂ.

Două sisteme, două direcții opuse de dezvoltare. Adâncirea crizei generale a capitalismului după ce de-al doilea război mondial. Aspecte actuale ale crizei generale a capitalismului. Creșterea rolului capitalismului monopolist de stat și ascuțirea tuturor contradicțiilor capitalismului.

Formarea sistemului socialist mondial, fenomen istoric obiectiv. Schimbarea raportului de forțe pe arena internațională în favoarea socialismului și a păcii. Rolul lagărului socialist în frunte cu U.R.S.S. în lupta pentru apărarea păcii. Creșterea forțelor păcii, progresului și socialismului. Poziția statelor neutre în problemele păcii și războiului.

Sistemul socialist mondial — comunitatea politică, economică și ideologică a țărilor socialiste. Relațiile de tip nou dintre țările lagărului socialist. Internaționalismul proletar, baza acestor relații. Rolul U.R.S.S. în întărirea și dezvoltarea economică și culturală a țărilor din sistemul socialist mondial. Diviziunea inter-

națională a muncii între țările lagărului socialist. Importanța C.A.E.R. în dezvoltarea economică a țărilor socialiste. Unitatea țărilor lagărului socialist — cheazăie a construirii cu succes a socialismului și comunismului. Demascarea politicii cercurilor imperialiste și a tentativelor revizionismului contemporan de a submina unitatea țărilor lagărului socialist. Congresul al XXI-lea al P.C.U.S. despre trecerea mai mult sau mai puțin simultană a țărilor socialiste spre comunism. Uriașă importanță a planului septenal al U.R.S.S. pentru victoria socialismului în întrecerea pașnică cu capitalismul. Congresul al III-lea al P.M.R. despre desăvârșirea construcției socialismului și trecerea la construirea treptată a comunismului în țara noastră.

Sarcinile cadrelor didactice în educarea tineretului în spiritul luptei pentru întărirea unității țărilor socialiste frățești în frunte cu U.R.S.S.

Expoziția profesorilor de desen din Capitală

Un început de activitate bun și promițător

Cenaclul „Ion Andreescu” care funcționează în cadrul Clubului Sindicatului învățământ din Capitală și-a început activitatea din acest an școlar cu o expoziție colectivă de grafică.

Prezentând expoziția colectivă care a făcut bilanțul anului școlar 1959/1960, remarcăm progresul înregistrat de profesori în ceea ce privește orientarea spre o tematică nouă, actuală. Actuala expoziție ne dovedește că în această privință s-au făcut în continuare pași serioși. Viața nouă, munca de fiecare zi, transformările mari din peisajul patriei au impresionat cu grandioarea, frumusețea și pitorescul lor pe artiștii plastici.

Aflați în vacanță — căci majoritatea lucrărilor expuse sînt făcute în vacanța de vară — fie la munte sau la mare, fie în gospodăriile colective sau pe magistralele orașelor, profesorii de desen au surprins noul în muncă, în conștiința oamenilor și l-au transpus pe hirtie sau carton cu ajutorul cărbunelui, tușului, acuarelui sau pastelului.

La Olănești, Constanța Manolescu surprinde aspecte din munca unor constructori de șosele. Pe Valea Prahovei, lângă Sinaia sau Bușteni. Em. Niculescu — a desenat peisaje industriale. Dumitru Martinea a realizat câteva acuarele frumoase avînd ca temă munca oamenilor din Delta Dunării. Acuarele bune mai expun Domnica Lefterescu — „Construcții noi la Eforie” și „Poiera Tapului”, și Eugenia Brateș — peisaje din orașele și satele transilvănene. Alexandru Drăgoi ne prezintă câteva as-

pecte din mediul sătesc, dintre care „Odihnă” și „Mecanizarea agriculturii” sînt de o înaltă ținută artistică.

Bucureștii, cu construcțiile sale, este prezent în lucrările Emei Gherghel și, ca de obicei, în cele ale bunului grafician Ion Cîrdei. Comparația vechi-nou din desenele lui Ion Cîrdei este deosebit de convingătoare și vedește dragostea artistului pentru marea și mereu tinăra noastră Capitală. Mai mult decît în alte ocazii, Ion Cîrdei însușește peisajele sale citadine. Alături de casele noi apare omul muncii, constructorul și stăpînul lor. „Muncitorii se mută în case noi” se intitulează un asemenea tablou. La fel de semnificativă este și o altă lucrare a lui Ion Cîrdei: „S-au redus prețurile”.

Revelația expoziției o constituie însă lucrările profesoarei Ema Gherghel. Din mina Emei Gherghel siluetele blocurilor, vii și luminoși colorate, se ridică zvelte spre înălțimi, aidoma acelor ridicate de harnicii constructori la capătul străzii Caraiman, în Piața Chibrit sau lângă Gara de Nord.

Deși se intitulează „Grafica 1960”, expoziția prezintă vizitatorilor și patru picturi pe sticlă din 1959. Nu ne-am fi oprit în mod special asupra acestora, pentru că prin calitatea lor nu chemau privirile, dar am rămas nedumeriți atunci cînd am văzut sub ele aceeași semnătură pe care am citit-o și sub unele linogravuri bune, cum ar fi „Întrearea în mină”, „În mină” și „Portret”: Marcel Olinescu — un membru foarte activ și vechi al cenaclului. Tehnica picturii pe

sticlă este — după cum cu toții știm — veche și cunoscută. În expoziție, ea se prezintă totuși ca inedită, deoarece, nu mai este folosită de alți membri ai cenaclului și, în general, nu se mai folosește astăzi în pictură. Dar oricît de inedită ar părea, ea nu scutește pe artist de unele noțiuni elementare de desen ca perspectiva, proporționalitatea etc. Privind de pildă pictura „A ratat într-o gospodărie colectivă” te întrebă ce vrea să spună pictorul, care este imaginea artistică prin care el își transmite mesajul. De ce oare sînt aceste desene voit lipsite de autenticitate, naive și nerealiste?

Și pentru că veni vorba de unele maniere voite, ne întrebăm cum de în toate laviurile Mariei Palade copiii sînt neapărat îmbrăcați urît și foarte neglijenți, amintind de copiii mahalalelor de altădată, sau de ce toți oamenii pe care i-a văzut Paul Constantinescu la strand (trei linogravuri) au neapărat trupuri diforme?

Prezentîndu-ne la începutul anului o expoziție care, în ansamblul ei, este reușită, cenaclul profesorilor de desen „Ion Andreescu” ne făgăduiește pentru viitor expoziții interesante și bogate în conținut. În fața acestor vădite progrese în ceea

ce privește calitatea și tematica lucrărilor, exigențele noastre, în mod firesc, vor crește. Așteptăm expoziții noi, pe care le vrem foarte bune.

Al. I. Vladimir

Prof. MARCEL OLINESCU, (București)

Întrearea în mină